

FOAIA POPORULUI

Prețul abonamentului:

Pe un an 3 fl. (6 coroane).

Pe o jumătate de an 1 fl. 50 cr. (3 coroane).

Pentru România 15 lei anual.

Abonamentele se fac la „Tipografia“, soc. pe acțiuni, Sibiu.

INSERATE

se primesc în biroul administrației (strada Poplăcii nr. 15.) — Telefon nr. 14.

Un șir garmond prima dată 7 cr., a doua oară 6 cr. a treia oară 5 cr.; și timbru de 30 cr.

Apare în fiecare Duminecă

Învităre de abonament.

Cu 30 Iunie v. 1897 a încetat abonamentul la „Foaia Poporului“ pe jumătatea dintâi a anului acestuia. Onorații cetitori, cari au plătit abonamentul numai pe o jumătate de an, sânt rugați a 'și-l renoi până la 30 Iunie c. v., ca să nu fim siliți a înceta cu trimiterea foii.

„Foaia Poporului“ va fi și în viitor, ceea-ce a fost în trecut, *luptătoare pentru câștigarea drepturilor naționale, apărătoare a drepturilor poporului român și o povăduitoare sinceră a țeranului și oamenilor dela sate în afaceri de politică națională, economie, literatură etc.* Ea va eși ca și până acum, *ilustrată și prețul va fi același și adecă:*

Pentru Austro-Ungaria.

Pe un an întreg 3 fl. (6 coroane)

Pe o jum. de an 1 fl. 50 cr. (3 coroane).

Pentru România.

Pe un an întreg 15 lei

Pe o jumătate de an 7 lei 50 bani.

Pe timp mai scurt nu putem primi abonamente, nici dela alt termin, decât dela mijlocul anului (1 Iulie) pe un jumătate de an, sau pe un an. Onoraților cetitori, cari au fost abonați numai pe jumătate de an, le trimitem de odată cu foaia și *mandat postale (posta utalvány), cu adresa noastră tipărită și cu numărul sub care primesc foaia, scris gata pe cupon, așa că trimițitorul nu are decât să scrie numele seu și cifrele la locurile convenite și să pună banii, dimpreună cu mandatul la postă.*

Abonenții noi sânt rugați a-și scrie numele lor și al comunei *foarte curat și cetet,* însemnând posta din urmă.

Deschizând deci nou abonament la „Foaia Poporului“ rugăm pe toți prietini și spriginitorii nostri și ai cauzei naționale, să nu ne lipsească de prețiosul lor sprigin și să lățească foaia în cercul cunoștințelor lor. Noi ne vom strădui a le da, ca și în trecut, o foaie bună, folositoare și cu frumoase ilustrațiuni.

Administrațiunea

„Foi Poporului“.

Ținerea la olaltă.

De multe-ori s'a zis și se zice, că noi Românii trebuie să ținem strins la olaltă, să fim uniți în bine cât și în rău, căci în unire stă puterea noastră, ear' prin desbinare ne dărăpănam puterile și ne facem slabi și nemernici.

Acest adevăr este așa de vădit, încât e de prisos să mai prădăm la cuvinte, ca să-l talmăcim. Fiecare om cu judecată sănătoasă trebuie să fie incredințat, că aceasta așa este și nu poate fi altcum.

E vorba însă, cum se lucrăm, ca ținerea la olaltă să fie în adevăr fapt și tot mai mult să se întărească la noi?

Ținerea la olaltă trebuie să o înțelegem așa, că pentru scopuri naționale, bisericești-școlare, economice etc. comune, adecă cari ne privesc pe toți deopotrivă, toți împreună să lucrăm în strinsă unire. Adecă pentru ca să putem ajunge la scopurile noastre comune, să putem da pept cu uneltirile dușmane, trebuie să lucrăm în strinsă unire poporul cu inteligența, țeranii cu fruntașii, fie aceștia din urmă fruntași prin averea lor, sau prin învățatură și prin deregătoriile ce le au.

Atât țeranul, cât și fruntașul trebuie să lucre într'acolo, ca toți să mergem mână în mână și să ne ajutorăm împrumutat în toate afacerile noastre. Nu ertat, ca desbinarea să o lăsăm să se sălășluiască între fruntași și țerani, căci aceasta mare stricăciune ne-ar aduce.

Sânt popoare — deși puține — la cari s'a făcut ruptură între clasa fruntașe și țerani. Astfel este chiar poporul unguresc. „Domnii“ maghiari îngâmfati, nu se poartă rău numai față de noi, ci s'au desfăcut și de poporul lor, fără a se îngrijii de interesele lui. Aceasta e cauza că în Ungaria țeranii maghiari s'au pus în grevă, nu vreau să secere pe plata de până acum, ci cer plată mai mare.

Eată ce zice în privința aceasta un ziar de frunte unguresc „Pesti Hirlap“:

„Voturile țeranimii le-au primit cu bucurie deșebitele partide politice — dar' ele n'au făcut nimic pentru țerani. În privința politică nu 'i-au cultivat, nu 'i-au organizat, nu 'i-au disciplinat și nu s'au îngrijit de interesele lor economice. Ear' despre existența lucrătorului de câmp n'au voit să ia cunoștință, din pricină, că acela n'are vot“.

Adecă țerănimea a fost bună la ei numai ca să o sugă, încolo nu mult 'și-au bătut capul cu ea! Este de sine înțeles, că aceasta pornire e păcătoasă.

La noi lucrurile stau cu totul altcum. La noi, mulțumită lui Dumnezeu, fruntașii cu învățatură, adecă inteligența stă în atingere zilnică cu țeranul și merg mână în mână în lucrurile lor. La noi acesta e un lucru firesc, de oare-ce clasa inteligentă, cei cari poartă căputuri, sânt eșiți de-a dreptul din sinul poporului și au rudeni în popor. Pe cât de firesc este deci, că inteligența se interesează de popor, pe atât de firesc e și aceea, că poporul se încrede în inteligență, având cu ea legături.

FOIȚA.

Floarea-soarelui.

— Legendă —

de

Stefan Cacovean.

(Urmare.)

II.

Unde s'a trezit Iliana
Și-a văzut de nou lumina
Era în câmpul zorilor
În locașul florilor,
Între munți și verde plaiu,
O grădină ca un raiu,
Vara-iarna infrunzită,
Vara-iarnă înflorită
Și cu poame acoperită.
Ear' în mijloc de grădină
Strălucea vărsând lumină
Curti de aur ca 'n povești,
Când le vezi întineresti!
Căci belciugul dela poartă
Făcea soare 'n lumea toată;

Dapoi încă celelalte
Turnuri nalte de cetate,
Ferești mândre și lucrate
Tot în petri nestimate!

Măndru-i Doamne, plaiul verde!

Măndră-i curtea! și 'n ea șede,

Șede, frate, mândrul Soare

Cu Iliana, dalba floare.

Nu se află, nu i pe lume
Graiu de om să poată spune
Cât era de desfătat
Traiul fetei de 'mpărat
La sin dulce de bărbat
În grădina zorilor,
Țeara dulce-a florilor;
Unde dînsa 'mpărătește,
Și cu gândul cât gândește
Ori-ce dor 'i-se 'mplinește.

Ea din pat când se scula,
Noue zine o scâlda,
Noue zine-o pieptăna,
Noue zine-o îmbrăca,

Ș'apoi veselă cu ele
Ca și luna printre stele
Cătu-i ziua pân 'n seară
Prin palaturi și pe-afară
Se juca, se desfăta,
Și 'n trecute alerga
Prin livezi cu floricele,
Prin poeni cu turturele,
La isvoare curgătoare,
Pe la umbră cu răcoare.

Tot ce mișcă, tot ce sboară,
Tot ce sue și coboară
În văzduh și jos pe plaiu
Avea toate bine graiu;
Graiu cu limbă grăitoare
Avea șoptele din boare,
Paserile sburătoare,
Pân' la cea mai mică floare;
Încât florile 'ntr'un gând
Toate-i se închina pe rînd,
Și cu dulce glas și blând
Îi ziceau din graiu grăind:
— „Alei fiică de 'mpărat!

Dar', dacă voim să fim drepti, trebuie să mărturisim, că aceasta firească legătură ici-colea e stricată de unii oameni, și aceste casuri sunt rane, cari sângează pe corpul nostru național.

Să aude adecă, că cutare preot, învățător sau avocat tractează rău cu țeranii, îi sug neomenos și stau în certe cu ei; despre alți inteligenți earăși se adeverește, că ce e drept nu prigonesc poporul, dar' nici nu se interesează de soarta lui.

Aceste rane, deși nu sunt multe, trebuie să le vindecăm, să le stîrpim dintre noi, căci ele sunt cele mai mari pedeci a unirii și ținerii noastre la olaltă.

Datorința inteligenții este a intra în legături prietenești și binevoitoare cu poporul, a-i asculta plângerile și durerile, a-i apăra drepturile și interesele și a-l povățui spre bine și adevăr, ear' de altă parte datorința poporului este a da ascultare sfaturilor înțelepte și binevoitoare ale fruntașilor și ale urma, chiar dacă ar fi împreunate cu jertfe.

Cine nu lucră astfel, fie fruntaș sau țeran, acela ne este dușman și rău făcător, chiar Român să fie. Unul ca acela strică buna înțelegere dintre noi și ne slăbește în fața dușmanului și din pricina aceasta e vrednic de dispreț și ocara noastră a tuturor. Pe astfel de oameni, cari mulțumită Domnului, sunt puțini, trebuie să-i lăsăm la o parte și dacă avem dovezi temeinice despre purtarea lor slabă, să-i scriem și în foi, ca să se știe feră toți de ei.

Încolo să ne nisuiim cu toții, fruntași și țerani, a nutri buna înțelegere, frățietatea, unirea și ținerea la olaltă între noi, căci repetăm, că prin aceasta ne întărim puterile, după cum zice foarte frumos poetul:

Unde-i unul nu-i putere
La nevoi și la durere;
Unde-s doi puterea crește
Și dușmanul nu răsbește.....

„Mult cu dor te-am așteptat
„De pe câmp să ne culegi
„Și la sinu-ți să ne legi,
„Sinul să ți-l răcorim,
„Și de rele să-l ferim.“ —
— „Ori-ce inima ți-o strică“,
Zice-o floare mititică,
„Pleacă-te și mă ridică,
„Nu te uita c'aș fi mică
„Nu te uita că-s o floare,
„Căci în lume ori-ce doare,
„Toate relele trupești,
„Patimile sufletesti,
„Nici cu gândul nu gândești
„Și le și tămăduiești“. —
Și 'n grădină alergând,
Toate florile pe rînd
Să 'mbian cu drag spuind,
Care la ce leac sînt bune,
De-ar voi să le adune.
— „Alei fată prea frumoasă
„Și la inimă doioasă!“
Îi grăi un ghiocel
Cum trecea pe lângă el,

Premiu pentru abonenți.

Redacția „Foi Poporului“ văzînd că gustul de cetit crește tot mai mult și în chip îmbucurător la poporul nostru, a hotărît să dea abonenților foi un frumos **premiu literar**.

Premiul va fi: o colecție sau **adunare de poesii populare și naționale, împodobită cu portretele mai multor poeți de ai nostri.**

Premiul se va da în cinste la toți abonenții foi din jumătatea a doua de an, și dacă n'au fost abonați mai înainte.

Cine deci voește să capete în cinste un frumos premiu, să se grăbească a abona „Foaia Poporului“.

Maghiarisare. Din ce în ce tot mai mult es la iveală planurile stăpînitorilor nostri cu maghiarisarea. Săptămîna trecută un deputat, *Rátkay L.* a zis în dietă:

„Dacă este în Budapesta un teatru german, acela oțelește simțul de limbă și simțul național al Nemților, cari locuiesc aici. *Nu primejduiește aceasta maghiarisarea? Îndeplinită e pe toată linia maghiarisarea?*“

Ei vezi așa, spuneți verde pe față, că vreți să maghiarișiți și nu vă fie rușine a vă ascunde planurile, căci și așa le știm cu toții, ni-le spun faptele voastre. Vorba Românului: *Ascunde-ți mâța în sac și ghiarele 'i-se ved afară.*

Încă o mie de gendarmi! Ziarul „Házánk“ vestește, că guvernul are de gând se înmulțească în mod însemnat numărul gendarmilor. E vorba ca să avem *cu 1000 de gendarmi mai mult.* — Eată o nouă dovadă, că guvernul de azi crede în gendarmi, ca într'un leac bun și numai pe gendarmi să razimă. Dela un guvern care face și suferă atâtea nelegiuiri și încălcări de lege, nici nu ne putem aștepta la altceva.

„Știi că 'n lumea pămînteană
„Ori-ce boală, ori-ce rană
„Are leac și buruiiană?
„Dar' să nu fi 'mbătrănit,
„Cine 'n lume a trăit,
„Nu cred să fi pomenit!
„Copiliță, de voești
„Cătu-'i lumea să 'nflorești,
„Și să nu mai vestejești,
„Vină ia-mă și pe mine
„Și mă pune 'n sin la tine!“

Copilița alerga,
Pe la flori să apleca,
Și la sin le anina,
Și frumos se desfăta
Povestind cu florile,
Cu fluturi, cu borile,
Și cu paseri cîntătoare
De pe crengi dela răcoare;
Par'că n'ar mai fi 'nsetat,
Par'că n'ar mai fi mâncat,
Făr' le-ar fi tot ascultat.

Cînd ora la prînz făcea
Un mic semn cu mâna sa,

Lueger și Maghiarii. La 4 Iulie s'a ținut în Viena congresul proprietarilor de mori din Austria. La congres a fost de față și primarul Vienei, Dr. Lueger. Cînd a voit să se depărteze, un membru al congresului s'a ridicat și a adresat lui Lueger câteva cuvinte, în care a amintit de lupta lui contra Ungariei.

Atunci *Lueger* a răspuns, zicînd, că ține ca un lucru de sine înțeles, că el, ca primar al Vienei, să nisuiască a recăștiga Austriei acea influență în împărăția noastră, care 'i-se cuvine după așezarea, numărul și treapta de cultură a locuitorilor ei.

„În lupta împotriva Ungariei, adecă a *clicei*, care domnește în Ungaria, voi fi neobosit; voi fi nisui într'acolo, ca patria noastră să nu fie sub eghemonia unui stat vecin.“

Ziarele ungurești sînt, firește, turbate pentru aceste declarații, ale harnicului primar *Lueger*.

Sêrbii și limba maghiară.

Duminecă în 11 Iulie a fost deschis la *Carloviț* congresul sêrbes, cu mare ceremonie, dar' ceremonie mai mult ungurească. Comisarul guvernului, *Fedor Nicolici*, și secretarul seu *Ioanovici*, deși Sêrbi, s'au infățișat în vestminte de gală ungurești. *Nicolici* a deschis congresul, cu „kalpagul“ pe cap, prin o vorbire în limba maghiară; numai în urmă, după-ce s'a cetit denumirea lui tot ungurește, a vorbit și sêrbește.

Aceasta purtare a mîhnit cu drept cuvînt pe deputații congresuali și s'a și făcut protest împotriva limbei maghiare. Protestul 'l-a făcut baronul *Ioan Fivcovici*, care în numele seu și al soților sei, 65 la număr, își exprimă părerea de rău, că comisarul reg. a vorbit în o limbă care nu e limba oficioasă a congresului și nici nu e înțeleasă de Sêrbi. Prin urmare protestează împotriva acestui lucru.

Comisarului *Nicolici* guvernul 'i-a poruncit să vorbească ungurește, ca vezi Doamne să arete și prin aceasta, că limba maghiară trebuie să fie primită peste tot locul. Dar' ungurașii au pățit-o și de astă-dată, căci li-s'a răspuns prin graiul lui *Fivcovici*: noaua Sêrbilor nu ne trebuie limba maghiară, căci nu e a noastră și nu o înțelegem.

Bravi oameni, bravi Sêrbi!

Și vedeai ca prin minune
Prînzul 'n masă cum se pune;
Ne adus de oare-cine
Ci puindu se de sine
Pe frumoase 'ntinse mese
Mîncări multe și alese
Fie-cui după plăcere
Care cum inima 'i cere.
Să fi vîst mîni mititele
Cum se 'ntindea după ele!
Mîndră-'i masa încercată
Și frumos încungiurată
De-a Ilinii dalbă ceată,
Închinînd și veselind
Făcînd risuri și glumind,
Resfățîndu-se cu traiul
Necshimbînd lumea cu raiul!

Dar' în lumea trecătoare
Ghimpul naște lângă floare;
Ș'al Ilinii mare bine
Încă-avea un pic de spinu.

Căci copila aurită
Și de soare mult iubită,

DIN LUME.

Din răsărit.

Tractările de pace dintre Turcia și Grecia s'încercă tot mai mult. Turcii pun pedeci încheierii păcii, cerând ca o parte însemnată a Tesaliei să li-se dea lor; ei își întemeiază cererea pe împregiurarea, că au cucerit Tesalia cu arma, de altă parte însă puterile europene nu vor să lase, ca o țeară, care a fost scoasă odată de sub stăpânirea turcească, să fie de nou supusă lor. De aci s'a născut trăganarea. Pentru-că aceștia s'își se pună capăt, au pășit la mijloc Împăratul nostru și alți Domnitori din Europa, trimițând telegrame Sultanului, prin care îl invită să încheie pacea fără amânare, retrăgându-și trupele din Tesalia. O scrisoare de asemenea cuprinsă au dat Sultanului și încredințării din Constantinopol ai puterilor. În urma acestora se crede, că Turcii s'își vor pleca și pacea se va încheia.

SCRISORI.

Un preot brav.

De pe malul Târnavei-mici, 30 Iunie 1897.

Stim. Domnule Redactor!

Tochmai în vara aceasta se împlinesc 33 de ani, de când a venit ca paroh în Șoimușul-român M. On. Dn. Nicolau Maior, astăzi paroh în V. Odriheiu. Când d-sa a venit ca paroh în Șoimușul-român, nu a aflat fund intern parohial, fiindcă erezii antecesurului dînsului au fost scris fundul intern pe numele lor. Numai cu mare necaz și cu multă osteneală l-a putut recăștiga prin proces. Prin stăruința dînsului s'au răscumpărat toate edificiile, casa, șura, șopuri și grajd dela erezii. N'au fost cărți bisericești absolut de loc, afară de o căzanie, în care se afla și Evangeliile și un Octoich de Sibiu. Dînsul a procurat toate câte se recer într-o biserică românească. La biserică se afla numai un clopot foarte mic, și acela acățat la strășina bisericii. Dl paroh s'a apucat cu tot adînsul

și a ridicat o clopotniță de lemn acoperită cu țigle, și a cumpărat încă un clopot mai mare. Vestminte bisericești încă nu au fost fără un rînd, și acestea lucă foarte rele și slabe. A cumpărat deci și un rînd frumos de vestminte — și toate acestea le-a făcut și procurat în decurs de 5 ani, cât a funcționat ca paroh în Șoimușul-român.

După aceea i-s'a conferit parochia Vameș-Odriheului, în vecinătate cu Șoimușul. Aci earăși a avut de-a se apuca de lucru, căci au lipsit și aci multe. Școală nu era ca 'n palmă, ba nici loc de școală; la sfaturile dînsului, poporul a cumpărat în fruntea satului o curte și grădină, pe care au făcut școală corăspunzătoare. Tot pe acel loc se afla și un șop mare, din care au făcut o casă cu tindă și cămară pentru cantor-docent. S'au cumpărat mai multe cărți bisericești, că și aici lipsiau multe.

Acum, când bietele noastre școale confessionale erau și sînt amenințate de a se închide, cu mult necaz și trudă i-a succes a îndupleca pe poporeni să ridice salariul învățătorului la 300 fl. Este de însemnat, că aici în Odriheiu, „Kulturregylet“-ul din Cluj a ridicat școală, deși sînt numai vre-o 16—18 familii ungurești și în toamna anului școlar, 1894/95 li-au trimis cei dela „Kulturregylet“ învățător. Acum ce era de făcut? La postul de învățător pentru școala confessională din Odriheiu nu concurase nimenea. Energicul preot Nicolau Maior însă, ca să nu ajungă școala în pericol, a adus, firește, în înțelegere cu întreg poporul, pe bravul învățător dl Toma Simu, un învățător de model. Astfel a scăpat și mîntuit școala din ghiarele uliului și peririi.

Acum să mă întorc earăși la parochia Șoimușului-român. Această parochie din toamna anului 1882 o administreză tot vrednicul preot N. Maior. Fiind bisericuța foarte rea și slabă, era pe aci mai să cază, să se dărîme. Bunul preot s'a sfătuit și înțeles cu pușinii poporeni, cari au avut și ceva bănișori în contracte, ca să zidească o bisericuță, din material solid. Însă avînd bani pușini, adevăratul părinte și administrator al Șoimușului le lasă mai toată canonică porțiune, ținîndu-și pentru sine numai pușină. — Și acea canonică s'a dat în arîndă timp de 6 ani și astfel s'au adunat vre-o doi bănișori, așa că în primăvara anului trecut s'au apucat de zidire, ear' astă-toamnă biserică a fost gata cu aju-

torul prea bunului Dumnezeu, și în Decembrie s'a sfințit prin dl protopop al Ibașfalăului, Stefan Cămpian, asistat de dl N. Galea, parochul Hundorfului și not. tractual, precum și dl Nic. Maior, care se poate zice, că mai numai din al seu a și zidit biserică gr.-cat. din Șoimuș. Dumnezeu s'îl țină mulți ani fericiți, și să rînduiască Dumnezeu mulți preoți cu astfel de zel pentru biserică și națiunea română.

Până nu a venit dînsul în ținutul nostru, nu a știut nimenea de ziare române. Cât ce s'a așezat d-sa pe Târnava-mică, îndată s'au adus foile de pe atunci: „Gazeta Transilvaniei“, „Federațiunea“, „Sionu Românesc“, „Familia“, „Gura Satului“, „Amicul Poporului“, adică mai toate ziarele noastre, ce apăreau mai înainte. Și acum în cercul nostru cetesc și prenumără foarte mulți „Foaia Poporului“ și „Gazeta Transilvaniei“, mai cu seamă cea de Dumineca, și pentru simțimintele sale românești și neșovăitoare e prigunit foarte tare de dușmanii nostri seculari pe toate căile și e tare rău văzut. — Servească-i însă spre încurajare în această luptă stima și dragostea sinceră, ce i-o păstrează toți Românii cu bun simț și pricepători.

Sfințire de biserică.

Valeadieni, 16 Iunie 1897.

(Urmare și fine).

Cuvîntarea dlui protopop a fost ascultată cu o plăcere nespus de mare, a fost așa zicînd sorbită de poporeni; am văzut pe mulți la început cu lacrimi în ochi, căci sufletele și toate simțirile le erau transpuse în sfere mai înalte cerești; mai încolo unde se zicea despre limbă și naționalitate, fiind și vocea oratorului mai cu foc, după finea cuvîntării, sufletele poporenilor erau parcă aprinse de un foc sacru, fețele lor spuneau aceasta.

Aici am văzut eu ce efect pot avea cuvîntările bune asupra poporenilor, atît cele de cuprins moral, cât și cele de spirit național și e pagubă, că preoții rostri așa puțin preț pun pe cuvîntări, cari dacă sînt rostite de un suflet cuprins de evlavie, de o inimă ce simte, și cel ce le rostește o dovedește aceasta și în praxă prin o purtare cuviincioasă, poate fi sigur, că din poporeni se va face oameni evlavioși, oameni morali, creștini și naționaliști buni în toate privințele

Dacă soarele-apunea
Și 'n palatul ei sosea,
Mult cu dînsul se iubea;
Fericită pe-a lui brațe
Ea pe sinu-i se resfață,
Dar' zadarnic căta 'n față
Dup'a ochilor dulceată,
Fața lui cu blînde raze
Om nu poate să 'i-o vază!...

Colea seara pe răcoare
Mirele-i, frumosul soare,
Coborînd pe plaiu în vale
La palaturile sale,
Când în porți el se ivea
Focu 'n vatră se stîngea,
Ear' luminile pe masă
Se stîngeau fuțrînd în casă;
Și părechea aurită
Prin palaturi tînuită,
Prin grădini verzi rătăcită,
Toată noaptea brațe 'n brațe,
Trăia lumea cu dulceată
Fără-a se vedea la față.

(Va urma).

Sasul cu Săciul.

Sasul Hanț a cumpărat
Dela Săciu încarnat
Un car bine încărcat
Cu scînduri aici în sat.

Sasul cum a socotit,
Pe Săciul l-a plătit,
Dar' Săciul se gîndește
Și pe Sasul agrăește

În limba lui ungurească,
Spune-i drept să socotească
Scîndurile căți bani fac?
Căci ce-i plătit, nu-i pe plac.

Sasul însă ti vorbește,
Limpede, dar' pe săsește,
Spune-i toate respicat,
Dar' Săciul sta căscat.

Săciul nu ști săsește
Sasul nu ști ungurește,

Hai, Române, de-i descurcă,
Căci ei numai se încercă.

Atunci fiul Hanț sosește,
Dela școală nimereste,
Și tatăl seu ti vorbește
Să grăiască ungurește

Cum Șolerul l-a 'nvățat
În școala lor cea din sat,
Pe Săciu s'îl lămurească
Prețul drept s'îl socotească.

Treizeci scînduri cumpărate
Cincisprezece 'mpărechiate,
O păreche cinci pițule,
Spune-i cât fac? mîi copile.

Hanț puțin se cam gîndește
Și răspunde tot săsește,
Dett der țachel dei verfleacht,
Der angerişen bân äch sat.

căci: „vorbele te mișcă, pildele te atrag“ după-cum zice latinul.

Evangelia a fost cea cu oiaia rătăcită, și fiindcă se aflau în comună vre-o cinci oi rătăcite, în cuvântare s'a atins și acest cas cu acești poporeni, cari s'au rupt și deslipit de cătră trunchiul bisericii noastre, și s'au alipit de trunchiul străin, unde nici când nu se vor desvolta așa, cum s'au desvoltat la trunchiul-mamă; acești poporeni recunoscându-și pașii greșiți, se sperează, că se vor întoarce cât de curând dela întunec la lumină!...

La finea cuvântării oratorul trimite de nou binecuvântările arhieresti, și apoi întorcându-se cu fața cătră altar, cu mâinile ridicate spre cer, mulțumește Tatălui ceresc și-l roagă ca să scutească, să întărească și să păzească acest sfânt locaș în vecii vecilor. Sfânta liturgie s'a finit la 10 ore și un pătrar.

Când am eșit din biserică vestita musică a lui „Trifu“ din Ohaba-Mutnic intona înaintea bisericii cântecul „Deșteaptă-te Române“.

De aici am mers cu toții la casa ospitală a preotului local, între sunetul piuelor și marșul național al destoinicilor muzicanți.

Aici ni-s'a servit masă comună. Înainte de începerea prânzului, s'a cântat stând în picioare cântarea „Deșteaptă-te Române“ de toți câți erau la masă, cler și mireni, bătrâni și tineri. În decursul prânzului se înțelege, că nici toastele n'au lipsit; așa s'a toastat pentru Ilustritatea Sa domnul episcop Nicolae Popea, pentru Preaonoratul domn protopresbiter Andrei Ghidiu, pentru preotul local Nicolae Corneanu și învățătorul și episcopul Ioan Trandafir, acești doi din urmă au avut partea leului la ridicarea bisericii și a școlii din Apadia, a zis domnul protopop în toastul seu. La aceasta răspunde preotul local că: prin ridicarea bisericii și a școlii din comună, dînsul ca preot, dimpreună cu învățătorul și-au făcut numai datoria, și nu sînt vrednici de atâtea laude.

La acestea răspunde de nou domnul protopop, zicînd: „Ei bine! datorință avem fiecare, nu avem însă fiecare zel și strguintă, și nu ne facem fiecare datoria așa cum ar trebui să ni-o facem. Cel-ce își împlinește însă datorința cu punctualitate, zel și strguintă și cel-ce își expune viața în pericol și trece peste marginile datorinței dincolo, — datorința unui astfel de om, o numim laboare, virtute, o numim merit, și meritele trebuie recompensate. Voiu stărui deci la locurile competente“.

Atunci Sasul necăjit

Se uită la Hanț răstit,
Lasă limba lui săsască,
Lasă și cea săcuiască

Și începe românește.

Pe Săcuiu îl pricopsește,
Care fiind mulțumit
Banii deloc i-a primit,

Zicîndu-i tot românește:

„Ce tot hodrogit săsește?
„Și tot necăjit la mine
„Ala nu frumos la tine“.

„Acum banii io luat,

„Ved che bine numărât,
„În al meu pungă bagat
„Și la drum mingyar plecat.

T. Borza.

zice mai departe dl protopop, „ca meritaților să li-se deo recunoștință“.

S'au mai toastat pentru preoții și cântăreții, cari au luat parte la serviciul divin; apoi pentru învățătorul pensionat și mare proprietar Dionisie Corneanu, tatăl preotului local. Pentru antistia comunală și notarul Mihaiu Corneanu din Delinești, pentru notarul Alexandru Crăciunescu din Soceni, pentru doamna preoteasă Cornelia Corneanu, care ca și Marta din Biblie mult s'a ostentit ca să poată îndestul oaspeții, pentru poporul din comună și toți oaspeții prezenți.

În tot decursul prânzului musica ne-a înveselit cu ari românești și cântece naționale.

După prânz s'a cântat earăși de toți cei dela masă: „Cela-ce ai săturat pe popoare în pustie!“ și apoi am mers cu toții în curtea sfintei biserici, unde prea on. domn protopop a deschis o horă românească împregiurul bisericii, după care a urmat jocul până cătră seară. Dar' joc și petrecere românească, cum numai la Români se poate afla.

După cină a fost jocul în casele și curtea preotului local până în dalbele zori.

Și cu acestea s'a sfârșit sărbătoarea sfințirii bisericii din Apadia, de care își vor aduce aminte multă vreme toți cari au fost de față la acest act înălțător de inimi, măreț și sfânt.

Ear' eu m'am depărtat zicîndu-mi în în gândul meu: Ajută-mi, Doamne, să mă mai pot bucura încă odată ca acum, la o asemenea sărbătoare splendidă, și această sărbătoare să fie în comuna noastră Valeadieni!!

G. Cătană.

Vieța și faptele

lui

Stefan Vodă

cel mare și bun, domnul Moldovei
1457—1504

de George Cătană, învățător.

4. *Stefan intră de nou în Transilvania. Luptele lui cu Tătarii și cu Radu Domnul Țării-Românești.*

Moldova pe timpul acesta era mai mare ca acum, căci cuprindea și Bucovina și Basarabia, cari astăzi sînt în mâinile Austrieilor și Rușilor. Dar' cu toate acestea el vrea să-și mai lărgească hotarele țării sale prin cucerirea Valahiei, voind a pune acolo de vice-principe pe un muntean, anume Laiot Basarab, ce-l avea pe lângă sine.

Radu după învingerea dela Soci se pregăti pentru o nouă luptă. El își adună o armată cu mult mai numeroasă și era sigur de izbândă. Stefan earăși luase cu sine ostașii cei mai încercați în răsboae. Ambele armate se întâlniră la locul ce se numește »Cursul apei« (jud. R.-Sărat). Joi în 18 Noemvrie 1471 se începă lupta și fu foarte săngeroasă; ținu trei zile întregi. În noaptea a 3-a însă Radu simțind că nu se mai poate susține ridică tabăra și se retrase fără ordine spre Dâmbovița, o cetățue a Bucureștilor¹⁾, lăsând pe câmpul de răsboiu o mulțime de răniți și morți. Stefan îl urmări și

încungiură cetatea. Radu peste noapte fugi peste Dunăre la Turci, lăsând în cetate pe doamna sa Maria și pe fiica sa Voichița, precum și toate averile sale. Mercuri în 24 Stefan ocupă cetatea. Locuitorii din cetate îi eșiră înainte cu pâne și sare. Stefan dede ordin ca ostașii să nu supere pe nimeni, ci să respecteze averea, vieța și onoarea cetățenilor. Stefan fu dus la palatul doamnei. Maria și Domnița Voichița în veștminte de doliu atinseră la prima vedere inima lui Stefan. El petrecu în București trei zile și se purta cu familia lui Radu adevărat cavalereste. De Domnița Voichița îi plăcea însă lui Stefan foarte, de aceea se și decise a o lua în căsătorie. După trei zile Stefan plecă cătră Suceava, ducînd cu sine familia și averea lui Radu, precum și toate stindardele Valahiei, luate dela vrășmași și păstrate aici. În Valahia lasă Stefan de vice-principe pe munteanul Laiotă Basarab ce-l avea cu sine, dimpreună cu o mare parte din ostași.

Ajunși în Suceava, Stefan trimise la Cazimir, regele Polonilor soli, cari să-l vestească, că a învins pe Radu și i-a luat tronul, familia și averea. Totodată îi trimise și 28 de stindarde luate dela Radu. Vice-principele Laiotă Basarab însă nu se bucură mult de tronul Valahiei, căci nici o lună nu trecu și Radu veni cu 15.000 de Turci și mercenari străini (ostași plătiți) și l'alungă în Moldova. După aceea Turcii se luară după el și înaintară până la Bêrlad jefuind țeara lui Stefan, apoi se întoarseră îndărăt. Nu mult după aceasta, în anul 1472 muri Radu. Stefan ca să se despăgubească de acele perderi, luă în anul următor cu bătae cetatea Teléjnei (lângă Ploești), tăia pe parcălabii orașului și făcu multă stricăciune în Țeara-Românească²⁾. Întorcându-se în Moldova, Stefan aduse cu sine din Valahia o mulțime de țigani și Români și-i așeză prin sate³⁾.

După aceste bătăi urmă o pace și un timp scurt de odichnă, care și era trebuincios pentru o mare băteie ce avea să vină. Stefan presimția aceasta și nu perdea timpul înzadar.

(Va urma.)

Vorbe înțelepte.

— Una la săptămână. —

Desvoltarea popoarelor.

Desvoltarea popoarelor mai ales atîrnă dela tăria și înțelepciunea fiilor sei; poate fi un popor între împregiurări priincioase, însă dacă nu va avè nici un fiu dotat dela natură cu talent strălucit și închinat cauzei înaintării, nici că se poate închipui deșteptarea acelu popor, lipsit de bărbați vrednici.

¹⁾ G. G. Tocilescu. Manual de Ist. R. partea I. și II. p. 147

²⁾ Bolintineanu. V. și f. lui S. cel m. p. 55.

³⁾ Berindeiu. București. Engel zice că la Tergoviște.

Secerișul.

— Vezi ilustrația. —

Nu este anotimp sau cum am mai zice parte de an, care să nu-și aibă plăcerile sale pentru oameni, una într'un fel, alta în altul. Dintre toate însă se pare, că nici o parte de an nu e așa plăcută și iubită, ca vara. Ea coace fructele pământului și ne pregătește belșug în de toate: poame, legumi, bucate ș. a. Sub razele soarelui de vară se coc spicele de grâu și de seacă, de se fac lanuri sau holde aurii pe câmpii, cât vezi cu ochii și apoi..... vine rândul secerătorilor; bărbați și femei, flăcăi și fete intră în lanuri și între vesele cântece și povești seceră bucatele, nădejdea celor bogăți, ca și a celor săraci...

Câmpiile și luncile frumoasei noastre țeri se împoporează de oameni, de secerători.... e vremea când lucrul e mai intețitor, când prin sate numai bătrânii și copilașii rămân acasă, ear' ceilalți es cărduri-cărduri la holda coaptă. Și secerea taie, spicele se leagă în snopi și în locul valurilor de spice, galbine ca aurul, se ridică în șir frumos jumătățile de clăi, podoaba nouă a hotarului pe miriști...

Așa e secerișul, care a sosit de-odată cu căldurile mari.

Da e cald, e mare ferbințeală, dar' cu toate acestea e drag omului a tăia în holda aurie, mai cu seamă când tai alătura cu cine-ți e drag, după-cum o descrie asta așa de frumos marele nostru poet *Vasile Alexandri* în poesia sa *Secerișul*, pe care o dăm aci:

Ciocărlia ciripie, fâlfâind din aripioare,
Pe o scară de lumină se coboară de sub soare.
Aerul e 'n neclintire, el devine arzător;
Prepelița cântă 'n grăe, grierul cântă 'n mohor.

În cel lan cu spicuri nalte au intrat secerătorii,
Pe când era încă umed de răsuful aurorii.
Toți, privindu-i de departe, par că 'noată 'n galbin riu,
Fetele fără ștergare și flăcăii fără briu.

Secerea, craiu nou de moarte, mereu taie, spicul cade.
Prepelița își ia puii și se duce; lanul scade,
Ear' în urmă holda mândră, răsturnată prin bucăți
Se ridică 'n snopi de aur, se clădește 'n jumătăți.

Mai departe, lucrând iute, un flăcău ș'o fată mare
De tot snopul își dau gingaș o furișe sărutare,
Când o pasere măeastră, peste lan trecând ușor,
Zice: 'Dulce-a mai fi pânea dela snopurile lor!'

Ilustrația noastră ne înfățișează o drăgălașă secerătoare, cu un mănunchiu de spice în mână.

PARTEA ECONOMICĂ.

Gunoți pomii vara!

Pomii se pot gunoi în ori-ce timp, afară de toamnă, când prin gunoie se pricinuește o umblare mai repede a sucului în pom și creșterea primește un nou impuls (Indemn). Surceii tineri ai pomilor, prin gunoirea de toamna, se împiedecă în întărire și, dând gerurile, îi nimicesc.

Asupra întrebării, când e timpul cel mai potrivit pentru gunoie? toți cei pricepători se unesc în răspuns: dela mijlocul lui Iulie până la mijlocul lui August. În acest timp se formează mu-

Secerătoarea.

gurii de roade pentru anul viitor și acești muguri vor fi cu atât mai mulți și mai bine dezvoltati, cu cât pomul va fi mai bogat gunoit.

Gunoirea, care înriurește mai mult asupra pomilor se face cu materii curgicioase, cum sunt: zama de gunoiu, materiile din privăzi și altele mestecate cu apă.

Aceste nu se pun împregiurul pomului, la suprafață, ci în găuri de cel puțin 30 cm. adânci și în depărtare de 1—1½ metru dela trunchiu: ear' unde e iarbă sub pomi, se ridică brezde. După-ce s'au vârsat în găuri materiile numite, se astupă și se așează brezdele de iarbă, ca să se poată cosi și peste tot ca cultivarea locului de sub pomi să nu fie împedecată prin gunoie.

Încercările făcute cu acest mod de gunoie au dovedit că cheltuielile și osteneala spre acest sfârșit aduc interese (camete) bogate și toți cari au făcut odată probe, urmează a face și mai departe.

Strechea.

Strechea este cunoscută tuturor plugarilor prin relele și pagubele, ce ea cășunează.

Ea sboară din Iunie până în Septembrie și face multă neodihnă vitelor și vițelilor, ce sunt la pășune. Se pune mai cu seamă pe spatele vitelor tinere și bine hrănite, așezându-și acolo ouăle, cari se

lipesc bine de pâr. Larvele (vermuleții) eșite din ouă găuresc pielea și trăiesc în carnea de pe spate a vitelor și chiar în găurile unde se ține mēdua spinării. Mai târziu se așează bine la locurile anumite sub piele, cresc și pricinuesc peste iarnă sau primăvară niște umflături mari, cari ajung până la mărimea ouălor de porumb. Când larva e deplin dezvoltată, e de culoare brunetă negrie și lungă de 25—28 mm. Acum ese din locul unde a crescut, se lasă pe pământ, se preface în nimfă (păpușe), care după 4 săptămâni se preface în streche.

Stricăciunile, care le pricinuesc strechea, sunt foarte însemnate. Umflăturile numite, mai cu seamă fiind multe, fac dureri, laptele se împuținează și carnea de pe spate, prin umflături,

capătă înfățișare grețoasă și devine chiar fără gust. Mai mare e însă stricăciunea, ce 'i-se face pielii; căci ce e drept, trăind animalul mai mult se astupă găurile pricinuite de larve, dar' tot rămâne în acele locuri pielea mai subțire și prin aceasta prețul ei se micșește.

În Aprilie și în Maiu, înainte de a scoate vitele la pășune, trebuie cercetate umflăturile, ear' larvele scoase și omorite. Găurile rămase sunt de a se spăla cu apă caldută.

Cu chipul acesta sunt împedecate larvele de a ajunge pe pășune sau în gunoiu pentru a se preface în nimfe și pe urmă în strechi și astfel a face earăși stricăciuni.

Când toți plugarii ar curăți primăvara vitele de larvele numite — căci ele

numai pe spatele vitelor pot ierna — în scurt timp ele s'ar stîrpi cu totul, precum s'a întemplat în unele părți ale Angliei. Acolo copii de școală au adunat larvele și le-au nimicit. Deci cu puțină osteneală economii s'ar pute scăpa de mari pagube.

Mai departe, e tare folositor și de dorit, ca în timpul din Iunie până în Septemvrie vitele dela pășune să fie adese-ori curățite cu țesala, pentru a depărta ouăle de streche de pe spatele lor.

Tauri, armăsari și veri comunali.

Nici nu e de lipsă, dar' nici că se poate, ca fiecare plugar să-și aibă taurul, armăsarul și verul său. Singur boerii cei mari, cari au ciurzi de vaci, stave de epe și turme de porci, țin și taurii, armăsarii și veri trebuincioși; ear' micii proprietari se însoțesc, după comune, pentru a-și procura aceste animale de prăsilă. Și pe cât de vechi sînt comunele, tot așa de vechi este și obiceiul de a ține numitele animale; dar' nu tot așa de bun e și modul cum se țin ele.

A venit la mijloc și legea pentru a statorî ce și cum să se urmeze în această privință și totuși în cele mai multe comune de a-le noastre nici acum nu stau lucrurile pecum ar trebui; măcarcă și dela aceste animale de prăsilă atrîna în mare parte bunăstarea singuraticilor și a comunelor. Căci în lipsa de tauri, armăsari, și veri de soiu și în număr îndestulitor, câte animale nu rămîn în tot anul sterpe? Și câtă pagubă nu 'i-se pricinuește astfel celui, ce nu-'i fată iapa, vaca și scroafa într'un singur an? Și ce pagube nu îndură cu chipul acesta locuitorii din o comună întreagă? Ele se pot socoti cu tot dreptul la sute și mii de floreni; ear' vina o poartă toți locuitorii, dearîndul îndeosebi cei puși în fruntea comunei și încredințați și cu purtarea de grije pentru înmulțirea averii tuturor.

Ținerea taurilor, armăsarilor, verilor ș. a. animale de prăsilă este un lucru atât de însemnat în economie, încât n'ar trebui să se cruțe nimic pentru-că fiecare comună să aibă, din toate și soiul cel mai ales și numărul recerut. Pentru-că, nefiind de soiu animalele de prăsilă, de puțin preț vor fi și feții lor; ear' neavînd comuna tauri etc. în număr corespunzător, multe animale vor rămînea sterpe.

Încât pentru soiul vitelor, este de neapărată trebuință, ca pe lângă taurii frumoși de rasa pămînteană (cu păr alb) să se procure și de cei de rasă mai aleasă; căci, te prinde mila, vîzînd stîrpirile de vite ticăloase ce se arată în târgurile noastre, vite cari, la vîrsta cea mai frumoasă de 4—5 ani, n'au prețul unui vițel sau vițele de rasă mai aleasă numai la 3 luni după fătat.

Caii noștri, cea mai mare parte, încă sînt de soiu slab; ceea-ce ear' este o urmare a armăsarilor de neam slab.

Cai frumoși, mari și de preț se pot vedea în satele săsești din Ardeal, cari de mult timp pun un deosebit pond pe prăsirea cailor de soiu ales, ținînd armăsari cum trebuie și în număr de ajuns. Numai astfel vom ajunge și noi acolo, unde e neapărat de lipsă să ajungem cât mai îngrabă.

Tot așa stă treaba și cu prăsirea porcilor, cari în multe comune săsești sînt mari și frumoși, pecînd în cea mai mare parte din comunele noastre se ved numai niște porci jigăriți; ear' pricina sînt la toată întemplarea verii.

În ce privește numărul taurilor, cari trebuie să se țină la o comună, sînt de a să avă în vedere următoarele: un taur de 1½ până la 2 ani să nu se lase a gonî mai multe de 25—30 vaci pe an; el să goniască până la vîrsta de 3 ani tot numai la două săptămîni odată. Un taur de 2—4 ani să gonească într'un an până la 75 vaci; ear' taurii mai bătrîni să goniască, cel mult până la 40 vaci.

Pentru vacile slăbuțe sînt mai buni taurii mai tineri și mai ușori, decît cei mari și mai bătrîni.

Pentru un armăsar se vin peste tot 30—40 epe la an; dar' în hergheliile (stavele) de rasă nobilă, se vin pe un armăsar, cel mult 8 epe.

Un ver ajunge numai bine la 30—40 de scroafe.

Dar' în câte comune de ale noastre să țin oamenii strîns de aceste reguli? De bună seamă, că în foarte puține. Și de aici rîul cel mare.

Atrîna mult și dela nutrire și peste tot dela buna îngrijire a animalelor de prăsilă. Vîzînd în ciurzile de vite și în turmele de porci de prin comune câte un nevoiaș de taur sau ver, trebuie să ne vină aminte pățania părintelui, care a crescut 6 copii, fără de a-'l ține însă și copiii la bătrînețe. Căci, întocmai se întemplă, când o comună întreagă nu-'și potrivește astfel treburile ca să poată ține 2—3 sau și mai mulți tauri buni, cum și armăsarii și verii trebuincioși; ear' în comunele, unde sînt și bivolițe, tauri de bivoli, deasemenea berbeci de soiu și altele.

Repetăm deci: comunele să nu cruțe nimic pentru procurarea de tauri, armăsari, veri ș. a. de soiurile cele mai alese și în număr de ajuns; în deosebi să nu se scumpească a le da cea mai bună îngrijire, ținîndu-'i în drept și dela prea multă împreunare. Cu chipul acesta numai vom face din an în an spor tot mai mare și mai bun în economia animalelor de casă, înaintînd în avere și bunăstare.

Suspînul (apînderea, astma) la cai.

Suspînul este urmare a unei afecțiuni ascunse de plumâni, sau vine din apînderea de plumâni, rîu vindecate. Calul cu această boală, chiar liniștit fiind, rîsufă mai repede, mișcînd tare coastele și flancele; ear' la mers se ved mișcîndu se tare nările, rîsufă greu și tușește-nu se pune bucuros jos, nici nu se tăvălește; ear' când bea apă e silit se înterupă tot într'una cu beutul. Nu are poftă de mîncare; ear', mîncînd mult, și mai cu seamă fîn, 'i-se face și mai rîu. Rîu fi umblă și când timpul e uscat; numai pe timp umedu-'i merge mai bine și mîncînd nutreț verde.

Boala se ușurează dînd ti calului *bryonia* și *squilla* și de multe-ori ti trece, dîndu-se după aceste leacuri, *calcaria carbonica*.

Bune mai sînt și *arsenicum phosphorus* și *nitrum*. Dacă astma urmează după o apîndere de plumâni se vindecă ușor cu *aconitum* și *bryonia*, cari, în urma cercărilor, se par a fi cele mai potrivite leacuri pentru această boală.

Prăsirea galițelor.

(Urmare.)

Scoterea puilor.

Oul de pasere deplin desvoltat constă: a) din gălbînusul de nutrire; b) stratul de încolțire; c) din albuș; d) și-noare spirale cari leagă gălbînusul de coaje; e) loc gol pentru aer; f) pelița internă și g) coaja văroasă din afară.

Șinorul spiral are menirea a susține gălbînusul, ca acela să fie încungiurat de albuș și ca gălbînusul, care are greutate mică, să nu se poată apropia de coaje.

Din albuș se desvoaltă pelița cea moale și în fine coaja văroasă.

Coaja văroasă se desvoaltă din nutremîntul văros a paserei. La cazul când sburătoarea n'ar mistui var, coaja ar deveni de tot subțire, sau moale. Din gălbînusul și albușul oului se nutrește puiul nedesvoltat, adecă din aceste se desvoaltă carnea, sîngele, oasele și penele puiului. Cu cât este oul mai mare, cu atât va fi puiul mai bine desvoltat și mai trainic.

Din ouă cari au formă scurtă ovală de regulă iasă pui mai mari.

Ouăle găinelor bătrîne fiind mai mari, sînt mai potrivite pentru clocire, ca acelor tinere. Ouăle cu coaje subțire se sparg ușor, cele cari au coaje mai groasă și mai vîrtoasă au lipsă de-o clocire mai îndelungată, asta se poate observa la bibilițe, din a căror ouă puii iasă cu 6 zile mai târziu ca la găini.

Oul se desvoaltă în 20—24 ore, din care împregiurare urmează, că o găină pe zi numai un singur ou bine

desvoltat poate oua, ear' când ar oua 2, atunci numai unul este deplin desvoltat.

Locul gol, care se află la partea groasă a oului, are menirea, a da puilor oxigenul de lipsă, afară de aceasta, coaja constă din nenumărați pori, (găurici nevăzute) prin cari încă capetă puii aerul de lipsă. Fără oxigen puii nu s'ar pute desvolta în ou. Aerul din ou se curăță atunci, când cloca nu șede pe el, și din aceasta cauză este de recomandat, ca cloca să-și aibă mâncarea departe de ouă, ca cloca se lase și liber cuibul și se nu necurățască ouăle. Decumva se bagă de seamă, că un ou nu este acomodat pentru scoateră, trebuie delăturat din cuib.

Prin porii coajei oului evaporază apa, din care cauză ouăle bătrâne conțin mai mult aer, ca cele proaspete, prin urmare prin transport conținutul ouălor stătute se scutură mai tare, ca a celor proaspete, cu care ocaziune se rup și șinoarele spirale. Despre aceasta ne putem încredința din împregiurarea, că ouăle mai stătute, din care a evaporat deja apa, nu sunt acomodate pentru clocire, căci din aceste puii nu se pot desvolta.

La clocire este însemnat vechimea ouălor; cele vechi se clocesc mai târziu, ca cele proaspete, prin urmare este consult a pune sub cloacă ouă din același timp, ca puii să se iese toți odată. Timpul eșirei puilor din ouă proaspete îl putem ști cu toată siguranța. Ouăle mai vechi de 3 săptămâni se nu se pună nici odată spre clocire. Dacă nu putem constata cu siguranță vechimea oului. Luăm un vas cu apă și băgăm în el ouăle menite, pentru clocire; ouăle cari își țin pe fundul vasului cu apă poziție oablă, sunt potrivite pentru clocire, pe când cele cari iau o poziție mai verticală sau se ridică de pe fundul vasului cătră suprafața apei nu sunt potrivite.

Că oare oul este bun pentru mâncare, îl putem proba în apă sărată, după-ce însă sarea astupă porii coajei, afară de aceea ea nu este priincioasă pentru desvoltarea puilor, aceasta probă se o aplicăm numai pentru ouăle menite pentru mâncare; dar' nici decât pentru cele menite pentru clocire.

(Va urma).

Iuliu Bardosy.

Știri economice.

Tîrg de țeară. Ministrul de negoț a conces, (cu ordinațiunea nr. 41.327), ca tîrgul de țeară din Pâncota (comitatul Arad), care se ținea până acuma în Dumineca cea din urmă din Iulie, de aci încolo să se țină în totdeauna în cea dintâiu Duminecă, ce urmează după 1 August căl. nou.

Pentru prăsitorii de galițe. Foile engleze, cari se ocupă cu prăsirea galițelor, recomandă ca nutremânt foarte bun și priincios semințele floarei soarelui. Făcându-se de mai multă vreme încercări în privința aceasta, s'a constatat, că galițele nutrite cu aceste semințe ouă mult și penele încă se desvoaltă mai bine. Prăsitorii nostri ar trebui să urmeze acest sfat.

Roada. În urmă multelor ploii, furtune și grindini, ce au bătuit vara aceasta, roada câmpului va fi mai slabă, ca anul trecut, în multe părți. Eată unele știri din deosebite locuri:

Orăștie: Grâul este năpădit de rugină, dar' cu toate acestea roada va fi mijlocie. Săcara se arată a fi multumitoare. Orzul asemenea e cu rugină, dar' ovesele sunt frumoase. Cucuruzele încă nu sunt toate săpate, crumpele au suferit mult din pricina ploilor. Fânatele și pășunile sunt frumoase. Roada din vii va fi slabă, căci peronospora a stricat mult viilor.

Sătmăr: Ploile au rupt paiul sămănăturilor și astfel spicul nu s'a desvoltat bine; asemenea nu va da roadă bogată nici cucuruzul, nici crumpele. Mai bine stau legumile, luțerna și fânatele; poame vor fi puține.

Corund: (comit Sălăgiu.) Grâul de toamnă și săcara sunt slab desvoltate, din pricina ploilor. Orzul pe locurile mai ridicate e mijlociu, ovesele sunt slabă. Pe fânate apele au făcut mari pagube, noroindu-le; locurile de pășune sunt frumoase.

Ibașfalău și giur: Bucatele spicoase făgăduesc roadă multumitoare; cucuruzele sunt frumoase, crumpele asemenea sunt în stare multumitoare. Poame nu vor fi mai de loc. Strugurii s'arătă frumoși, dar' le-a stricat mult ploile cele mari.

Gildu și giur: spicoasele precum și cucuruzele și crumpele sunt desvoltate slab, din pricina ploilor; livezile în mare parte au fost noroite, dar' pe locurile ferite de apă iarba este bogată. Fânul e negrit de multele ploii.

Ocna-Sibiului: grâul va da roadă cam slabă, săcara și mai slabă; orzul și ovesele sunt frumoase. Erburile sunt mai bune pe locurile ridicate, dar' umezeala și aici le a fost stricăcioasă.

S. Imbru-Gurgiului: spicoasele sunt slabe, cu deosebire grâul de toamnă; pe livezile scutite de esundări va fi fân mult, care însă nu s'a putut aduna din cauza ploilor. Cucuruzele s'au cam gălbinit; crumpele s'au putrezit în locurile mai apetoase.

Boroșineu (comit. Aradului) și giur: s'a început secerișul grâului de toamnă, dar' roada e cam slabă, abia 4—5 maje metrice de un iugăr; asemenea e și săcara și orzul. Nutrețul e foarte bogat.

Ilia (pe Murăș): secerișul s'a început, dar' cu slabe nedejdi. În 4 l. c. viforul a făcut mari pagube în sămănături.

Viforul de Duminecă, ce a bătuit cu deosebire prin Banat și Țeara-Ungurească, a făcut mari pagube în sămănături. Astfel se vestește vifor mare din Nădlac (com. Cianad), împreună cu grindină; asemenea și în Caransebeș a fost vifor și grindină, care numai în oraș a făcut pagubă de 10—15 mii, ear' la câmp, pe unde a ajuns, a nimicit sămănăturile.

Bucatele în Boemia. În Boemia se transportă în fiecare an multe bucate dela noi. Eată starea sămănăturilor din Boemia:

Sămănăturile de grâu și săcără sunt frumoase; pe valea Elbei vor da roade bune. În părțile de mează și apusene înse spicele sunt goale și grâul e năpădit de rugină și opsigă. Rapița a fost atecată de goange și va da roade slabe. Multe crumpele s'au putrezit, dar' nutrețul a fost cosit și așezat pe timp bun. Poame vor fi puține, asemenea și hemeiu. Napii de zahăr vor da roadă mijlocie bună. În urma vremii rele toate plantele se desvoaltă și se coc mai târziu.

Găini cari mănăcă ouă. Știm, că se află găini, cari sparg ouăle și le mănăcă. Aceasta scădere o au găinile, cari nu capetă mâncare văroasă. S'au cercat multe mijloace de a vindeca aceasta scădere, toate însă se par a fi fără rezultat. Unii cearcă următorul mijloc: inferbântă găoci de ouă și le dau găinilor mănăcătoare de ouă; se zice, că găina arzându-se la limbă, se va feri de a se atinge cu clonțul de ouă.

Un mare prăsitore de galițe ne încredințează însă, că nici acest mijloc nu ajută și zice, că singurul mijloc sigur a strîpi acest rău este — cuțitul. Mai bun lucru e a tăia găina, care are acest rău obicei, decât să o lăsăm să ne facă pagubă zi de zi.

Țeara-Noastră.

Descrierea Ardealului spre mează-noapte dela Murăș

de
Silvestru Moldovan.

(Urmare.)

Dincolo de Dealul-Mare calea trece pe lângă comunele Luncoiu. Luncoiul-de-jos se află în stînga, ear' Luncoiul-de-sus rămâne în dreapta; tot pe partea dreaptă se află, în hotarul Luncoiului-de-sus, un deal conic (țuguiat), numit Dealul-Fetei. Numele acesta 'și-l are dela o întâmplare, ce s'a petrecut aici. La poalele dealului a fost odinioară o crismă. Se spune, că cu privilegiul unei nedeie un ficior voinic, îndrăgostit de o frumoasă fată s'a prins pe rămășag cu alți tovarăși de ai sei, că va duce în brațe pe iubita sa până sus pe vârful dealului. Și a dus-o în vênjoasele sale brațe, dar' pe când a ajuns sus pe culme, la ținta dorită, a amețit și de loc 'i-s-a stîns viața. Din acel cîas dealului 'i-s-a dat numele, ce-l poartă până azi.

Dela acest loc nu mai avem mult până la Brad, unde ne aflăm deja în valea Crișului-Alb. Riuri cu numele Criș sunt trei. Dintre ele cel aflător mai spre mează-noapte este Crișul-Bepede, care trece din Ardeal în Țeara-Ungurească pe la Ciucia și își îndreaptă cursul spre Oradea-Mare; cel din mijloc e Crișul-Negru, în Bihor, ear' al treilea e Crișul-Alb din Zarand. Toate trei străbat pe șesul Ungariei și-și împreună valurile cu mola-tica Tisa.

Valea Crișului-Alb formează partea cea mai însemnată a Zarandului. Pe malurile Crișului și pe văile riulețelor, cari s'adună în alvia lui, se află cele mai însemnate orașele și comune, cum e Bradul, Țebea, Baia-de-Criș, Vața, Hălmașiul ș. a. Aici se află, în împregiurimea apropiată a Bradului și Baiei-de-Criș, mine bogate de metale nobile. Steampurile dela aceste, cari cu zuzetul lor caracteristic atrag atențiunea călătorului, albesc apa rîului și se zice, că penru aceasta 'i-s-a dat Crișului din Zarand frumosul nume de riu Alb.

Bradul este localitatea cea mai de frunte în Zarand. Dintre toate localitățile acestui ținut el are mai mulți locuitori, a căror înaintare pe terenul material este ajutată mult prin bogatele băisaguri, aflătoare în apropiere, la Ruda. Tot-odată însă Bradul este cel mai însemnat centru cultural românesc de pe valea Crișului-Alb. Însemnătatea aceasta o are prin *gimnasiul inferior român gr.-or.*, singurul așezământ românesc mai înalt de cultură în aceste părți.

Zidirea gimnasiului, cea mai frumoasă zidire din Brad, se află în piață; ea a fost o casă privată, fiind întocmită în urmă pentru trebuințele școlii. Atât zidirea aceasta, cât și fondurile de lipsă pentru susținerea gimnasiului, au fost adunate din contribuțiile benevole ale locuitorilor, anume ale preoțimii, ale comunelor și ale deregătorilor din fostul comitat al Zarandului.

Jertfa, ce au adus o toți aceștia pentru de a ridica în mijlocul lor un far de lumină și cultură, este foarte mare, în asemănare cu starea materială nu prea îmbucurătoare a poporului din acest ținut. Rivna lor însă pentru înaintare, și conducerea bună de care au fost părtași, au învins toate greutățile și au pus temelii solide, pe care s'a ridicat cel mai frumos monument, ce au putut ei să lase urmașilor: *monument menit culturii neamului*

»Gimnasiul arhiepiscopesc greco-catolic român din Blaj și cel episcopesc gr.-cat. din Beiuș — scrie profesorul Dr. P. Oprișă — privesc în arhieriei Inocenție Clain și Samuil Vulcan pe întemeietorii lor; gimnasiul român greco-oriental din Brașov l-au înființat parochiile greco-orientale din Brașov, de oare-ce fundatorii acestuia, comercianți inteligenți, nutreau convingerea, că știința formează și baza progresului material; gimnasiul fundațional român din Năsăud l-au întemeiat luptătorii victorioși, cari prețul sângelui vărsat pentru apărarea patriei-l jertfiră pe altarul cultului național, ca să crească patriei, națiunii și bisericii catolice conștiința de drepturile și datorințele lor; tot așa și gimnasiul român greco-oriental din Brad e coroana nisuițelor culturale a populației române din Zarand condusă de niște dirigători conștiința de chemarea lor și sfătuită de nemuritorul arhieriu *Andrei* baron de *Șaguna*.¹⁾

Primul pas hotărâtor pentru întemeierea gimnasiului pin Brad, l-a făcut preoțimea română gr.-or. din Zarand. În adunarea tractuală ținută la 1/13 Iulie 1860, 52 de preoți, în frunte cu protopopul Iosif Bașa s'au învoit a contribui toți pentru cumpărarea casei, în care s'a deschis și se află azi școalele, cu scopul de a întemeia — după cum zic ei — »un institut mai înalt de cultură și în specie un gimnasiu român gr.-or. în Brad«.

Contribuțiile au intrat și zidirea a fost cumpărată, dar' dela laudabila hotărâre a preoțimii, din anul 1860 au trecut 9 ani, până când măreața idee s'a realizat. Astfel numai la anul 1869 s'au putut deschide primele două clase gimnasiale. În restimpul acesta s'a pus temelii fondului, care se urcă la vre-o 110 mii floreni, parte în obligațiuni de stat și private, parte în realități. Pentru crearea și agonișirea acestui fond și peste tot pentru întemeierea gimnasiului au lucrat cu deosebire deregătorii comitatului Zarand, toți Români verzi ca stejarul și apostoli ai culturii și creșterii naționale, în frunte cu comitele suprem *Ioan Pipos* și cu ceilalți deregători și bărbați de mare valoare: Dr. *Iosif Hodos*, *Amos* și *Ioan Frâncu*, *Secula* etc. La îndem-

¹⁾ Istoricul gimnasiului, de Dr. P. Oprișă, în programa anului 1894/5.

nul și întervenirea acestora, pecuni și a Metropolitului *Andrei Șaguna*, a protopopului *Bașa* etc. toate comunele Zarandane și-au dat (la 1862) obligațiunile de stat din 1854 pentru gimnasiu și s'a cumpărat moșia dela *Mihăleni*, cea mai însemnată avere nemișcătoare a școlii etc.

Astfel s'a întemeiat și s'a deschis, cu multe și mari greutăți, gimnasiul din Brad. La început se plănuise a se deschide opt clase, dar' din lipsă de mijloace până acum gimnasiul are numai patru clase, cu cari sunt împreunate și școale normale. Dar' și așa, cum este, el împlinește o mare și frumoasă misiune, în mijlocul poporului român din Zarand și ținuturile învecinate, doritor de învățatură de carte. (Va urma).

Îndreptar

pentru întemeierea însoțirilor de cumpătare împotriva beuturilor spirituoase

lucrat de

Gavriil Aluaș,

învățător și notarul însoțirii de cumpătare din Babța. (Urmare).

Nu, de o sută de ori nu! Jos cu necumpătul în beuturi atât pentru singuratici, cât și în societăți!

Cu sfaturile noastre și cu purtarea noastră exemp'ară se aducem pe poporul nostru român acolo, ca să nu mai cerceteze cuibul fărâdelegilor și a sărăciei, cărcima. În fiecare comună se află și oameni cumpătați acestia tragă pe cei necumpătați în societatea lor, și eacă ne vom trezi pretutindenea cu »societăți de cumpătare«.

Tot începutul este greu; dar' cu deosebire, când voim a vindeca o rană așa de învechită ca aceasta a nesațului în beutură, se nu ne spărie nimica, se ne apucăm de lucru cu ajutorul lui Dumnezeu și în scurt timp vom ave cumpăt, atât în singuratici, cât și în adunări de nunți, pomene, clăci, ospețe etc.

Există o datină rea — mai ales la poporul de rînd — a bea și a da altuia se bea, până ce îl vezi mergînd în patru picioare. Ce folos e de aceea? Își strică sănătatea, se face de rîs la toți cei ce-l vîd etc., etc. Oamenii noștri, când se pun pe beute, beau până la îmbătare; acela e și scopul beuturii lor; căci zic ei: »am beut de atîta și de atîta și nu m'am îmbătat«. Ca să poți îmbăta un bărbat cum se cade — îți trebuie vinars pe scurtă vreme de 20 cr., pe vreme mai lungă și de 40 cr. v. a.

Îți însori ficiorul sau îți măriți fata, ai 60 nuntași, cari trei zile încheiate ciorbălesc în palinca adusă de tine, de mâncare nu-i pomenire, numai de beut se aibă, — îți vor bea fiecare ins cel puțin de 1 fl. 20 cr., cari toți la olaltă te au sărăcit de 72 fl. v. a. adecă o vacă bună cu vițel. Și apoi avut-ai ceva folos? Doamne fereste. Unde sînt oameni beți acolo e bătaie, injurături, îmbălăciuni; jocul ca de oameni beți. După-ce a trecut nunta, ai rămas ca de foc.

Folosul real l-a avut cărcimarii și erarul în darea de consum.

Mai repetez odată, că dela cei mai mari dela prelații noștri până la cel din urmă dascălăș al nostru se punem umăr la umăr și se scoatem necumpătul din poporul nostru, care-i strică trupește, sufleteste și materialcește. Poporul român e blînd, e bun și ascultător de sfaturi bune, dacă acele sînt urmate și de exemple bune din partea sfătuitoarelor.

Formulare.

Pentru aceia, cari vor să urmeze pilda și lucrarea vrednică a poporului din Babța, de-a întemeia însoțiri împotriva beuturilor spirituoase, dăm câteva protocoale și acte de-ale însoțirii din Babța:

I. Protocolul

luat la 5 Ianuarie 1894 s. n. în adunarea locuitorilor români din comuna Babța pentru constituirea »Reuniunii de temperanță sau Societății de cumpătare«.

Fiind de față M. O. D. Stefan Pop, paroch local; O. D. Petru Pop, cooperator; Andreiu Șimonca, profesor; Traian Brîndușan, posesor; Teodor Pop, Ioan Pop, Vasilie Buda M., Vasilie Buda H., Gligor Buda, Simeon Ardelean, Ioan Blidar, Mihaiu Micle, Alexă Mihoc, Ilie Ardelean, Ioan Buda Gl., Petru Bodan, Gavrilă Simonca, Alexă Crișan, Alexă Blidar, Andreiu Ardelean, Niculă Blidar, Onuț Ienciu, Lup Tomșa, Simeon Băbțan, Onuț Blidar, T., Chirilă Deac, Georgiu Deac, Urs Pop jun., Onuț Deac, Ioan Vida, Ioan Bran V., Georgiu Bălaș, Mitru Blidar, Mihaiu Blidar, Ioan Buda H., Toma Pop, Ioan Buga, Filimon Pop, Stefan Blidar, Ioan Onuțan, Petru Georgiu, Vasilie Pop, Lup Deac, Ioan Deac, Onuț Zahă, Petru Farcaș, Teodor Filip, Vasile Blidar, Ioan Tomșa, Gavrilă Blidar, Mitru Ardelean, Mihaiu Sabon, Onuț Blidar N., George Boldan, Cilio Deac, Simeon Boldan, Constante Feidi, George Crișan și Mihaiu Tomșa, locuitori din Babța și proprietari.

1. M. O. D. paroch local Stefan Pop prin o vorbire frumoasă arată adunării cât de stricăcioase și păgubitoare sînt beuturile spirituoase și cu deosebire vinarsul.

Ad 1. Vorbirea M. O. D. Stefan Pop se primește cu vii urări de »să trăească«.

2. O. D. Petru Pop, cooperatar, propune a se constitui adunarea.

Ad 2., Se decide a se constitui, alegîndu-se de președinte ad hoc M. O. D. Stefan Pop, ear' de notar ad hoc Gavriil Aluaș.

3. Președintele, după-ce mulțumește adunării de încrederea pusă în dînsul, propune: a se esmite un comitet pentru elaborarea unui proiect de statute.

Ad 3., Pentru elaborarea proiectului de statute s'a exmis Petru Pop, ca președinte, Gavriil Aluaș, ca notar, Traian Brîndușan, Andreiu Șimonca, Vasilie Buda, Teodor Pop și Ioan Vida, ca membrii în comitet, ca pe 1 Aprilie 1894 să prelucere acel proiect de statute și în adunarea generală atunci ținînd să se desbată.

4. Președintele după un discurs inimător provoacă pe toți cei prezenți a se încrie de membrii ai »Societății de cumpătare«.

Ad 4.) Dintre cei prezenți s'au înscris 47 inși, dându-și cuventul de onoare, că se vor abține cu totul de beutul vinarsului.

Ne mai fiind altele de a se desbate, președintele, prin o vorbire acomodată, îndemnând pe cei prezenți a fi binevestitori contra beuturilor spirituoase, încheie adunarea. Protocolul s'a cetit, verificat și subscris.

D. c. m. s.

Stefan Pop, m. p., *Gavriil Aluaș*, m. p.,
președinte adhoc, notar adhoc.

Petrecerea meseriașilor din Sibiiu.

Petrecerea de Sâmbătă, 10 Iulie c. n. a meseriașilor sibiieni a avut bună reușită. Petrecerea s'a ținut în sala grădinei „Herman”; s'a început cătră 8¹/₂. Publicul a fost destul de numeros, dar' partea covârșitoare au format-o și de astă-dată oameni din popor, au fost numai câteva familii inteligente, deși meseriașii noștri ar fi vrednici de mai mult sprigin.

Piesa „Un secret”, vodevil în 4 acte, tradus de d-na Zotti Hodoș, a fost foarte bine jucată.

A dovedit deosebită destoinicie și pricepere în alé jocului de scenă domnul *Ioan Morariu* (craidonul consilier Milescu), eroul piesei și al reprezentației, provocând nefatrueruptă complăcere în public. Asemenea au plăcut prin jocul natural și destoinic domnul *Vasilie Medrea* (Dr. Vasilie Scarlat, medicul pasionat de științele naturale și de.... tinăra sa soție) și dl *Demetriu Axente*, servitorul boeresc al lui Jean. D-șoara *Aurelia Bogorin* (Octavia, soția lui Milescu) și d-șoara *Maria Costea* (Marta, naiva soție a medicului) încă au jucat foarte bine. Bine a jucat domniile *Iosif Chidu* (Cornel Haralampie, adoratorul Valeriei, nepoata lui Milescu) și *D. Zikeli* (locotenentul Zorilă, adoratorul balerinei Lidia Valean), cum și d-șoarele *Elena Pop* (nepoata Valeriei), *Eugenia Călborean* (balerina) și servitoarea *Paraschiva Stanciu*, deși n'ar fi stricat mai multă căldură în joc.

După reprezentație s'a încins un viu joc, care a dăinuit, ca de obicei la petrecerile românești, până spre ziua.

Meseriașii noștri s'au purtat foarte brav.

CRONICĂ.

Principele României la Sinaia. În vremea din urmă starea bolnavului principe Ferdinand al României s'a îmbunătățit atât de mult, că o însănătoșare grabnică și deplină e sigură. Pentru a înlesni aceasta, medicii principelui l-au dus (cu trenul deosebit) la 8 Iulie căl. nou din palatul dela Cotroceni (București), așezat în locuri băltoase și nesănătoase, la palatul *Foișor* dela Sinaia, unde principele se simte din zi în zi mai bine.

Români bravi. Am scris în numărul trecut, că podul de pe Murăș, dintre *Valea-mare* și *Săvârșin*, s'a rupt, când treceau niște care cu sare pe el. Carele cu oameni cu tot au căzut în apă și aceștia se înecau, dacă nu le săreau mai mulți Români din Valea-mare. Ni-se scrie acum numele acestor bravi Români, cari au dat mai întâiu ajutor și cari sânt: *George Tripa*, *Iosif Haneș*, *Alexandru Popoviciu* și *Arsenie Minciu*.

Dar pentru biserică. Primim următoarele: Ana Husău, econoama preotului din Bucuroea, T. Vuscan, a dăruit un rând de ornate preoțești, întreg, cu toate cele aparținătoare de dntul, pe seama sf. biserici gr.-or. din Bucuroea, în preț de 60 fl. v. a. Bunul Dumnezeu s'e-î înmulțească anii vieții ei și la întreaga familie, feriți de toate relele, pentru darul ce l-au adus pe altarul Domnului. I. M., abonent.

Dr. Georgiu Popa. Dăm câteva date din viața vrednicului nostru fruntaș Dr. Georgiu Popa, stins fără de veste de pe calea spincoasă a dăscăliei române. S'a născut

la 1841 în Câmpanii-de-jos (com. Bihor). Studiile gimnasiale le-a făcut în Beiuș. La Budapesta a terminat studiile de avocat, ear' la Viena cele filosofice, dintre cari studiul cel mai plăcut i-a fost totdeauna pedagogia. Între anii 1866—70 a lucrat în Viena ca conducător la foaia „Albina”. La 1870 a fost ales referent școlar la Consistorul român gr.-or. din Oradea-mare. De aici a trecut în 1872 tot ca referent școlar la Consistorul gr.-or. din Arad. La 1878 a fost făcut doctor în științele de avocat. Colmea muncii și-a ajuns-o în Arad, unde cu rară pricepere și zel deosebit a muncit în brazda dăscăliei române, întemeiând și reformând pretutindeni în diecesă școale populare românești și ferind poporul de primejdia școalelor comunale. A lucrat multime de normative de învățământ și câteva opere didactice, dintre cari mai de preț e cartea „*Merinde dela școală*”.

Furtuni mari. Știri despre furtuni ni-au mai sosit din următoarele locuri: Din *Fimbolea* (cott, Torontal) ni-se scrie, că un orcan și o grindină furioasă a nimicit toate sēmănăturile comunei. — Din *Partos* (com.itt. Torontal) ni-se împărtășește, că la 28 Iunie n. a f. est și acolo o furtună grozavă, care a făcut mari pustiri. Folgerul a omorît pe un om, Nicolae Bozobar, ear' altuia, George Grozav, i-a rupt doi dinți în gură. — Din *Bujor* (cott. Caraș-Severin) ni-se scrie, că după călduri grozave comuna a fost bântuită în 4 Iulie n. de o furtună grozavă. Case, grajduri, cămări au fost descoperite de orcan. Coama bisericii e ruinată, pomi și arbori scoși din rădăcini, câmpurile pustite. Pagubele sânt foarte mari. — Asemenea furtuni pustitoare au fost și în alte locuri: *Alba-Iulia*, *Cojocna*, *Sepeș*, *Ciongrad* et.

O întrebare. Primim următoarele: La sfintele sărbători ale Paștilor a avut loc, în comuna noastră *Cenade* o producțiune teatrală împreună cu joc. Ca dătător de seamă asupra acestei petreceri a fost dl parcoh *Aurel Harșan*, care până acum n'a vestit: s'e vedem cât a intrat și cât e venitul curat, dacă est-? Mai departe am voi ca persoanele acelea, cari au dat suprasolviri, s'e le știm, și așa îl recercăm ca s'e binevoiască a nu întârzia cu darea de seamă.

Cenade, 24 Iunie 1897.

Un participant.

Tătarii în Ungaria! Sub titlul „*Tătarii în Ungaria la 1896*” a eșit de sub tipar o cărticică ungurească, în care se arată cu dovezi, câte voturi de-ale partidului poporal au fost respinse la ultimele alegeri dietale. În 27 de cercuri, unde candidatul partidului poporal a căzut, s'au respins 8448 voturi. În total numărul alegătorilor din aceste cercari a fost 55.570, n'au votat 17.019; deci jumătate din cei-ce n'au votat au fost respinși. Aceasta e libertatea în Ungaria. Și în asemenea împrejurări se poate s'e nu ținem noi la pasivitate? când până și Ungurii s'au săturat de stăpânirea ce o fac frați de-ai lor?!

În cinstea lui Roberto Fava. Sâmbătă, în 3 Iulie c. n. s'a ținut la București în cinstea vrednicului prieten și luptător al Românilor, Roberto Fava, care se pregătește a părăsi România, o sărbare, care a reușit peste așteptare. A fost față multime de lume; sărbătoritului i-s'au dat calde semne de iubire.

Pentru „agitație”. La tribunalul din *Érsekújvár* s'a pertractat săptămâna trecută procesul intentat Slovacului Ignatz *Országh*, acusat că la o petrecere cu joc ar fi agitat contra Ungurilor. Tribunalul a măsurat acusatului o pedeapsă adevărat ungurească: *șase luni temniță de stat și 500 fl. amendă!*

Nu cade aschia departe de copac! La marea bancă din Neapole un înalt funcționar, numit *Monaco*, a furat 245.000 lire și și-a luat tălpășita. Interesant e, că acum doi ani tatăl seu a furat dela aceeași bancă 900.000 lire, cu cari a fugit în Grecia.

Minunată potriveală! Foile ungurești vestesc cu multă bucurie, că în curând *Jidovii* din Budapesta vor ridica lângă noul palat al parlamentului... o sinagogă. În acest scop reprezentanța orașenească a cinstit — și a necinstit! — cel mai frumos loc din giurul noului parlament. Adică lângă parlamentul păgănit — sinagoga... Minunată potriveală!

Socialiști pe muncă. Partida socialistă din Ungaria a publicat la Budapesta un șpel „*Cătră tovarășii de idei*”. Apelul s'a tipărit în 40.000 de exemplare și e scria foarte necruțator. Se spune în apel, că guvernul a dat în secret poruncă pretorilor, s'e se poarte fără milă față de muncitori. De aceea poporul e îndemnat s'e nu se răsvrătească la provocările pretorilor și gendarmilor, s'e nu se arunce în baionete, totuși lupta pentru drepturile muncitorilor s'e nu înceteze a o purta. Ear' dacă acestea nu se vor da, *poporul are drept s'e nege plățirea dărilor și obligământul militar*.

Viteaz de 11 ani. Un adevărat viteaz este în comuna Dinan din Franca. Se cheamă Francisc Iéju și deși abia de 11 ani, a săvârșit deja mai multe vitejii de admirat. De curând a scăpat dela moarte două vieți de om. Un prieten al seu a căzut în lac. Micul Jéju s'a aruncat imediat după el, și fără nici un alt ajutor i-a scăpat. Câteva zile în urmă tinărul erou a fost în stare s'e oprească locului, cu brațul, un cal spăriat, care își trânti-se călărețul și cu furie se năpustia asupra elevilor, cari tocmai ieșiau din școală.

Medici acusați de ucidere. Procuratura din Fiume a ridicat acasă de ucidere contra a 8 medici, cari n'au vrut s'e meargă la palatul de naștere al soției unui polițist. Femeea, în lipsă de ajutor medical, a murit.

Jertfele berei. Un cas de interes mai ales pentru iubitorii de bere s'a întemplat în Boemia. În comuna *Böhmisch-Tribau* 30 de oameni s'au bolnăvit greu sub semne de înveninare. Medicii au constatat, că înveninarea a venit din berea unei comune învecinate. Unul dintre cei otrăviți a murit deja, ceilalți trag de moarte.

Grevă de... advocați. O știre ne mai auzită se vestește din *Palermo* (Italia). Advocății de acolo au hotărît s'e facă grevă. Causa e o neînțelegere ivită între președintele tribunalului și între doi advocați apărători. Advocății au înaintat ministrului dreptății o petiție, în care declară, că până-ce nesuferitul președinte de tribunal nu va fi mutat din *Palermo*, ei nu-și mai fac datoria.

G'walt G'walt. Vai de bieții nostri învățători din Seliște; și-au aprins paie în cap, cutezând să întărească și desvoalte pe băieții selișteni simțul național românesc, strălucitor ca aurul, apoi cutezând să dea examene așa de românești și, mai cu seamă, să cânte cu băieții: „*Moșul la drum*” și „*Opinca*”. Ne mai pomenit în „széles Magyarország”-ul ăsta... așa ne spun ziarele maghiare, turbând de furie și strigând „*G'walt*”, după inspectorul școlar, să învețe minte pe „trădătorii de dascăli”, pentru ce n'au cântat „*Kossuth-nota*”...

Dintre toate însă cei mai de compătimit sunt redactorii dela „*Egyetértés*” (nr. dela 11 Iulie n.), care la vestea sosită din Seliște, atacați de o grozavă furie au dat în vileag următoarele mirozenii, împodobite cu grațioase floricele de cultură maghiară:

„*Învățători valahi nepatriotici.* Corespondentul nostru din Seliște ne înștiințează despre urmările adânc intristătoare, dar totodată și scandaloase ale activității agitatorilor valahi fără conștiință. În Seliște s'au ținut zilele trecute examenele anuale, la care învățătorii s'au sălăvășit de ideile daco-române, și-au arătat în modul cel mai nerușinat spre marea bucurie a părinților și rudeniilor, metoda de instrucție *periculos și nepatriotic*, prin care infectează inimele nevinovate ale băieților și încă înainte de a ști aceștia judeca, îi fac trădători de patrie. Acești „bravi” învățători, cari ar fi vrednici să fie scoși cu mătura din timpul instrucției, s'au făcut slugi nemernice ale agitatorilor și în loc să arete progres, au delectat publicul de față, cântând cu băieții cântări de ale lui *Horia*. Și publicul a fost atât de nepatriotic, încât le-a mulțumit pentru cântecelele aceste antimaghiare și i-a lăudat pentru *ținuta lor românească*. Această laudă scandaloasă i-a răpit într'atăta, încât au pus pe băieți să declame: „*Marșul Ligei române*” și „*Opinca*”, cari sunt pline de ură adâncă și dispreț față de poporul maghiar”.

„*Întrebăm deci cu drept cuvânt: ce face inspectorul de școale al comitatului Sibiu, de se pot întâmpla astfel de lucruri? În ori-ce cas așteptăm, că va interveni, ca acești indivizi cari se ocupă cu agitații antipatriotice, să fie alungați încă înainte de începerea noului an școlastic, acolo unde le este locul, pe gunoierii ulițelor*”...

Ei, ce să zică omul la aceste aiurări, cari tradează un acces periculos de atac de creeri? Sunt ferbințeli mari acum, perciunații s'au inferbentat, și în fantasarea lor ved tot „trădători” de patrie și strigă: *G'walt, G'walt, dle inspector!*!

Noi felicităm pe iubiiții nostri învățători!

*

Tren de foc. O nenorocire grozavă s'a întâmplat zilele acestea pe linia ferată Bedi-Brindisi (Italia). Un vagon al unui tren s'a aprins în mers și focul s'a lătit cu o repeziune uriașă și asupra celorlalte vagoane. Toate vagoanele erau indeseuite cu oameni. Trenul, care mergea mereu, părea un șerpe de foc, luminând ținutul — era noaptea — în mari depărtări. Abia într'un târziu reuși mașinistul să oprească trenul și să scape pachetele de bani și de scrisori. Călătorii în mare parte au putut sări din cupeuri; mai mulți însă au ars înlăuntru.

*

Tigru scăpat din colibă. În *Mendon* (Franța) a scăpat dintr'o menagerie un tigr. Înfricoșata feară s'a ascuns într'o dumbravă de lângă oraș. Vestea scăpării tigrului a provocat spaimă grozavă între orașeni, cari nu mai cutezau nici să se apropie de dumbravă. Comanda militară locală a trimis la fața locului o companie de soldați, cari au luat în goană pe tigr și au reușit să-l puște.

Loc deschis. *)

Dela „Reuniunea femeilor române din Sălagiu”.

Convocare.

Adunarea generală a „Reuniunii femeilor române sălăgene” se convoacă pe 2 August a. c. 10 ore a. m., în comuna Unimil.

P. t. membri ai Reuniunii și toți cari se interesează de cultura femeii române, sânt invitați să binevoască a participa la această adunare generală.

Programul adunării:

1. Deschiderea adunării prin președintă.
2. Raportul comitetului asupra activității de peste an.
3. Alegerea unei comisiuni pentru cenzurarea raportului comitetului și a rațiouniului anual.
4. Alegerea unei comisiuni pentru înscrierea membrilor și încassarea taxelor de membri.
5. Raportul comisiunilor de sub 3 și 4.
6. Alegerea comitetului și a funcționarilor Reuniunii pe 3 ani următori.
7. Pertractarea propunerilor insinuate.
8. Defigerea locului și timpului pentru adunarea generală viitoare.

Din ședința comitetului „Reuniunii femeilor române sălăgene”, ținută în Șimleu la 27 Iunie 1897.

A. Cosma,
secretar.

Mulțamită publică.

Earăși o faptă vrednică de imitat o s'evîrșiră unui creștin și creștine din comuna Borlova pe ziua Pogoririi Duchului-sfânt și adevă:

La stăruințele și îndemnul zelosului nostru preot-administrator, Elisei Drăgălina, evlavioșii creștini, Andreiu Ferdianu cu soția sa Jconia contribuira 45 fl. Alexie Arnaut cu soția sa Rusanda 22 fl. 50 cr. și Maria Drăgălina 22 fl. 50 cr. spre scopul cumpărării unei sînte Evanghelii cu literile străbune, legată în catifea roșie, avînd în cele patru colțuri icoanele celor patru evangeliști și în mijloc a învierii, toate emalate în argint de China. Cartea sfântă Evanghelie fu sfințită de dl preot sus numit a doua zi de Rusalii în fața unui public numeros. La care ocaziune Părinția Sa prin o cuvîntare adânc pătrunzătoare mulțami sus numiților pentru darul făcut.

*) Pentru cele cuprinse în rubrica aceasta redacția nu primește răspunderea.

Deci primească sus numiții dăruitori și dăruitoare și pe această cale profundele noastre mulțumiri și rugăm pe Tatăl ceresc, ca să le dăruiească lungime de zile în deplină sănătate; ear' trecînd ei la cele eterne, in-tonăm cuvintele: *Serie, Doamne, în cartea vieții veșnice pe toți ostenitorii și aducătorii de daruri la sfânt lăcașul tău.*

Tot cu această ocaziune nu putem în-trelăsa de a nu ne exprima mulțumita noastră și dlui Petru Valușescu, librar la tipografia diecesană din Caransebeș pentru ostenelele d-sale la procurarea icoanelor și îngrijirea legatului ei, cu care pe deplin sîntem mulțumiți. Comitetul parochial.

Cu distincția stimă:

Ioachim Radulovicu, învățător.

Mai nou.

Ziarul „*Frankfurter Zeitung*” are știre, că între România și Turcia s'ar fi încheiat un contract, în înțelesul, că România să dea ajutor Turciei, dacă Bulgaria ar porni război împotriva ei. În schimb România ar primi în timpul cel mai scurt favoruri însemnate. — Știrea aceasta are lipsă de a fi întărită.

RÎS.

Doi mincinoși.

— *La noi a fost așa de frig astă iarnă încât îngheța flacăra în cuptor, de o tăiam cu barda.*

— *N'a fost cum a fost vara trecută căldura la noi: era așa de cald încât a trebuit să îndopăm gănele cu bucățele de ghiță, căci altfel ouau ouăle răscapte.*

POSTA REDACȚIEI.

P. V. în Bar. Scrisoarea ce o trimiteți să ocupă cu o chestie de tot privată și prin publicarea ei nu ai ajunge nimic. Nu se publică.

A. S. în Toc. Lucruri despre cari scrii d-ta în poezie nu se pot publica în foaia noastră; la V. trimite-o d-ta.

Fl. Gr. în Cătelul-rom. Avem articlu de lege despre comune (40 cr.) și despre iurisdicțiuni (40 cr.) Se pot procura dela noi. Legea câmpului poate să fie în traducere oficioasă.

Abonent nr. 5705. În potriiva boalei uscate sau ofică mai bun este trailul cu zăr dela oi, slănină rancedă, luată dimineața și unsoare de pește (dorj) din apotecă.

V. S. în Beiuș. Trimiteți și dacă se va tracta despre cauze locale sau generale românești (fără personalități) le vom publica.

F. C. în Tătărești. În curînd.

Pentru redacție și editură responsabil: Ioan Morariu. Proprietar: Pentru „Tipografia” societate pe acțiuni: V. H. Dressnandt.

4 medalii de aur, 18 de argint, 30 diplome de onoare și de recunoștință.

Fluid de restituțiune

al lui Kwizda,
apă de spălat pentru cai, cu privilegiu ces. și reg.

Prețul unei butelii 1 fl. 40 cr. v. a.

Folosită de 35 de ani în grajdurile de curte princiare, în grajdurile mai mari militare și civile, pentru întărire înainte și restituire după strapăte mari, la scrintituri, înțepenirea vine-lor etc. face capabil calul la prestațiuni excelente în training. Veritabilă numai cu marca de scutire de mai sus, se află în toate apotecile și drogueriile Austro-Ungariei. [1182] 10—40

Deposit principal

FRANZ JOH. KWIZDA,

furnisor de curte ces. și reg. și reg. român.

Apotecar de cerc, Korneuburg, lângă Viena.

LOTERIE.

Tragerea din 10 Iulie n.

Timișoara: 42 39 81 33 52

Viena: 30 63 88 49 59

Tragerea din 14 Iulie n.

Brünn: 10 48 60 8 78

Tirgurile din săptămâna viitoare după căl. vechiu.

Duminică, 6 Iulie: Baia-de-Criș, Zlatna.

Marți, 8 Iulie: Săn-Petru-de-Câmpie, Zam.

Joi, 10 Iulie: Almașul-mare, Covasna.

Sâmbătă, 12 Iulie: Dicio-Sân-Martin, Gross-Eidau, Vaida-Camaraș.

Călinarul săptămânii.

Zilele	Călinarul vechiu	Călin. nou	Soarele
	Dum. a 5-a după Ros., gl. 4, sft. 5.	răs.	ap.
Dum.	6 Cuv. Sisoe	18 Frideric	4 18 7 42
Luni	7 Cuv. Toma	19 Aurelia	4 19 7 41
Marți	8 S. Muc. Procopie	20 Ilie Pror.	4 20 7 40
Merc.	9 S. Muc. Pancratie	21 Pracsedis	4 21 7 39
Joi	10 SS. 45 Muc. d. Nicop.	22 Mar. Magd.	4 22 7 38
Vineri	11 Mucenița Eufemia	23 Apolinaris	4 23 7 37
Sâmb.	12 M. Proclu și Ilarie	24 Cristina	4 24 7 36

Librăria „Tipografiel”, soc. pe acțiuni, Sibiu.
Deposit general pentru Sibiu și giur.

Avis fumătorilor de țigarete!

Hârtia de țigarete

„CLUB“

este cea mai bună, mai fină, și totuși cea mai tare hârtie de țigarete.

Total liberă de glicerină.

Se poate căpeta pretutindenea.

În pachetare patentată costă 3 cr.

În pachet comun „Club exquisit” 2 cr.

NB. Din aceeași hârtie se prepară și plăcutele tuburi pentru țigarete.

O șatulă cu 100 de tuburi costă 18 cr.

La vânzări în mare și mai ales traficanților se dă mare rabat.

Marca de apărare e:

Un domn cu ochelari, fumând țigaretă.

Deposit general pentru Sibiu și jur (vânzare în mic și mare) la 14

Librăria societății pe acțiuni

„Tipografia“

Sibiu, strada Poplăci Nr. 15.

Deposit general pentru Sibiu și giur.

Librăria „Tipografiel”, soc. pe acțiuni, Sibiu.

La „Tipografia”, societate pe acțiuni în Sibiu, se află de vânzare:

Cea mai nouă

Carte de bucate

bucătăriei

române, franceze, germane și maghiare cuprinzând rețetele cele mai bune pentru a pregăti în modul cel mai potrivit ori-ce fel de bucate, delicatose sau beuturi gustoase. Se vinde cu preț scăzut (de la 2 fl.) acum numai cu 1 fl. v. a. plus 10 cr. porto (20 cr. recomandată.)

Mare prăvălie

de

băcănie, candite, delicatose, bumbacuri etc.,
a societății comerciale**„CONCORDIA“**

Str. Măcelarilor nr. 20.

Strada Baier nr. 1.

Edificiul „Albinei”.

vânzare în mare și mic.

Toate articolele aparținătoare sferei de băcănie, delicatose, candite și bumbacuri se pot procura cu prețurile cele mai moderate și în calitatea cea mai bună, la societatea „Concordia”.

Prăvălia noastră arangiată după recerintele moderne, numeroasele localități ce ne stau la dispoziție, precum și importul direct de mărfuri ne pun în plăcuta poziție de a corăspunde tuturor așteptărilor.

În special recomandăm Onor. public următoarele articole: Cafea, proaspătă de diferite soiuri, Zahar Raff. I-a, Stafide, Migdale, Mazere, Linte, Orez, Piper, Cuișoare, Șofran francez, Thee, făină de toți numerii, Orange, Masline, Icre negre și roșii, Șuncă, Salamă, Pești marinați (Aalfisch, heringi, ruși), brânze proaspete; Liqueuri (E. Lichtwitz & Co.) Rum, Cognac.

Vinars curat de drojdii. — Vinars curat de prune.

Oțet de vin veritabil.

Vinuri curate și tot felul de ape minerale.

Fructe sudice, Oleiuri, Lumini, Săpunuri, Petroleu etc.

diferite sămințe agronomice plombate și scutite de rocolnă cu prețuri foarte favorabile.

Din despărțământul de textile recomandăm următoarele: Bumbacuri de țesut, Bumbacuri franțoești veritabile (marca D. M. & C.) albe și de diferite colori, Păr, (Haras) bercă, mătăsuri de cusut în diferite colori, etc.

Așteptând numeroasele comande ale M. O. public și promițând serviciu prompt,

semnăm cu toată stima

„Concordia”,
societate comercială pe acții.

[1089] 24—

Banca generală de asigurare

„TRANSILVANIA“

ÎN SIBIU.

fundată în anul 1868

[1432] 6-30

asigurează prelungă condițiunile cele mai favorabile:

- în contra pericolului de foc și exploziune clădiri de ori-ce fel, mărfuri, produse de câmp, mobiliti etc.
- pe viața omului în toate combinațiunile, precum: asigurări de capitale pe cazul morții și pentru termine fixate, de zestre și de rente.

Dela fundarea institutului se plătiră:

Despăgubiri pentru daune cauzate prin foc	Sume asigurate pe viață
în a. 1869—1893 fl. 989,031.85	în a. 1870—1893 fl. 808,118.60
în a. 1894 „ 56,333.20	în a. 1894 „ 59,659.—
în a. 1895 „ 50,463.35	în a. 1895 „ 66,862.11
în a. 1896 „ 61,925.11	în a. 1896 „ 81,784.—
Suma fl. 1.157,753.51	Suma fl. 1.016,423.71

2,174.177 fl. 22 cr.

Conform bilanțului pentru 1895 fondurile de rezervă și garanție se urcă la
999.950 fl. 23 cr.

Prospecte și formulare se dau gratis.

Dealștiri se dau și oferte de asigurări se primesc prin Direcțiune în Sibiu, (Strada Ciznădiei Nr. 5, casa proprie), sau prin Agenturile generale și principale în Brașov (H. Hermann), Cluj și Arad, precum și prin Agenturile speciale în locurile mai însemnate.

Anunț.

Subscrisul preot român Ioan Bochiș
în Kolozs Borsa, posta în loc își reco-
mandă atelierul seu de [1532] 3-4

Pictură bisericească în stil oriental,
unde se pregătesc icoane singulare,
precum și iconostase întregi, icoanele
se pregătesc prin subscrisul, ear' lucrul
de lemn prin măsur român, precum și
auritura. Acorduri de iconostas după
mărime și auritură dela 300 fl. până la
1000 fl. v. a. Iconostasele ridicate de
mine până acum au câștigat recunoaștere
deosebită.

Ioan Bochiș,
preot român și pictor.

La „Tipografia“, societate pe acțiuni în Sibiu
se află de vânzare opul premiat și publicat de
„Asociațiunea transilvană pentru literatura ro-
mână și cultura poporului român“

POVEȘTI DIN POPOR

adunate de

Ioan Pop-Retegeanu.

Acest op, care se extinde pe 216 pagine, cu-
prinzând cele mai frumoase povești și la urmă
o însemnare a provincialismelor, costă numai
50 cr. plus 10 cr. porto.

La librăria „Tipografiei“, soc. pe acțiuni
în Sibiu se vînd:

Operele preotului Kneipp:

Sfaturi

asupra

sănătății copiilor sau îngrijirile

ce trebuie date copiilor bolnavi și sănătoși.

Prețul 1 fl. v. a.

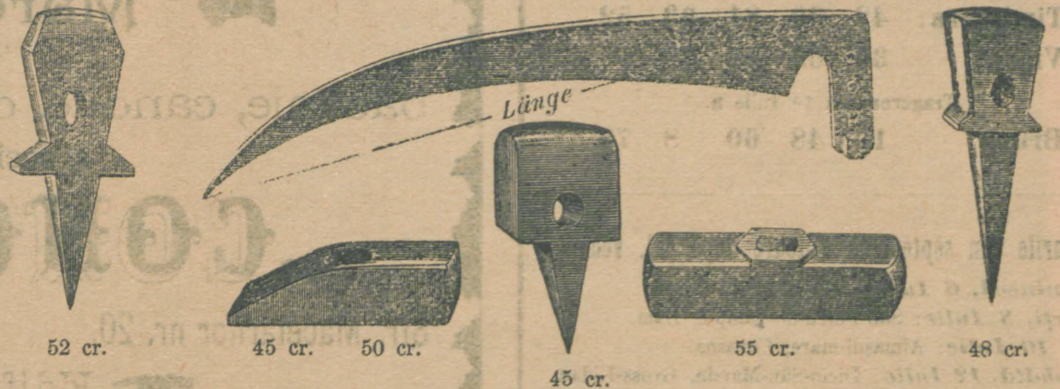
Precum și

CURA DE APĂ.

Cum trebuie să trăiți.

Testamentul meu și Conferințe publice.

Prețul 1 fl. 50 cr.

Coase și unelte de bătut coasele

sub garanță pentru fiecare ținută.

Semnul
C. F. J.

COASE

Semnul
C. F. J.

lungime	70	75	80	85	90 cm.
1 bucată	— .80	— .80	— .80	1.—	1.—

Din cele bătute costă bucată cu 10 cr. mai mult. Prețurile uneltelor de bătut
coasele sînt alăturate la figuri.

Coasele și unelte de bătut, cari sînt necorespunzătoare se iau înderăt, respective
se schimbă, chiar și dacă au fost folosite.

Carol F. Jickeli, Sibiu.

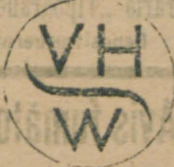
La cumpărare de 10 bucăți de coase, o coasă se dă gratis. În un pachet de 5 chlg.
măsurat lungimii coaselor, 6—8 bucăți, pentru care portul postal dimpreună cu
timbrul de fracht și proviziunea este 27 cr. în depăr-
tarea zonei prime, 42 cr. în toate celelalte zone.

Fier în rugi din Hunedoara (Kudsir)

depozi bogat asortat.

[1418] 6—

IULIU ERŐS,

str. Cisnădiei 3. SIBIU. str. Cisnădiei 3.

Edificiul băncii „Transilvania“.

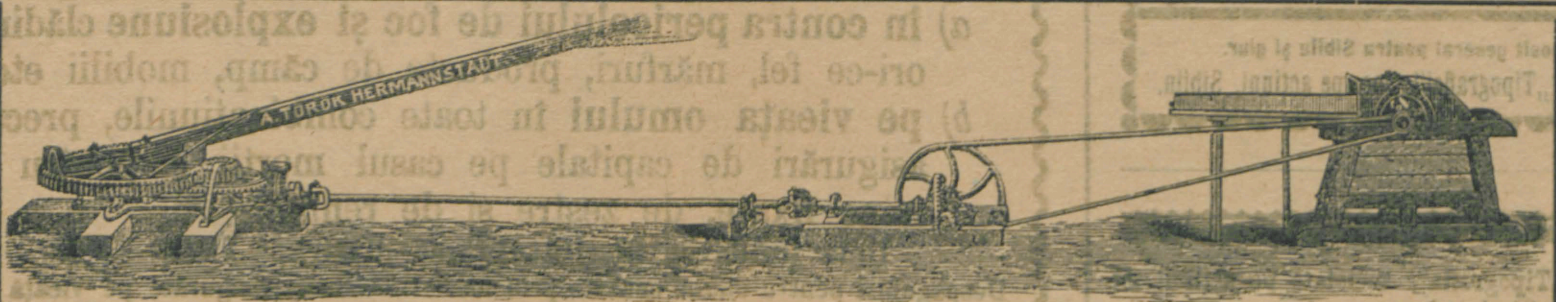
Cel mai ieftin izvor de procurare, cel mai mare deposit
în toate soiurile. Oroloage, lanțuri de oroloage, giuvaiere,
obiecte de aur și argint, cercei, inele, brățare, lanțuri
de gât, broșuri, brățare cu orologiu, garnituri și decoruri
de masă în aur și argint curat. [1151] 12—38

Obiecte optice! — Atelier bun de orologer.

Comandele din afară se execută prompt și conștientios.

Reparaturi în grabă, bine și ieftin.

Andrei Török

fabrică de mașini agricole, SIBIU, strada Dumbrava nr. 1,

recomandă stimaților domni economi fabricatele sale bine cunoscute în țară și străinătate și de multe ori premiate.

Mașini de imblătit (trierat) de mână, cu virtej (gepel), cu scuturătoare de paie și cu sită, cu dungi de fer și cu
curele, ciuri de sortat în 4 deosebite mărimi, triere, mașini de ales și de sortat grâul, tot felul de pluguri, mașini de
tăiat paie, teasouri pentru oleiu, struguri și de poame, sfărmatore de cucuruz, greble, grape, pompe de apă pentru afunzimi
până la 20 metri, moară pentru păsat, etc. etc. [814] 20—26

COASE

sub garanță pentru fiecare ținută. — Lungime 70—90 cm. 1 bucată 90 cr.

Mare magazin de nicovale, foi, mașini pentru șiroafe, apoi tot felul de alte instrumente și unelte de lipsă făurarilor și lăcătarilor.

Lista prețurilor ilustrată, gratis și franco.

Întemeiată la anul 1857.

Prețuri ieftine, serviciu solid.